Büyük Muasırlar

Yazan: **W. Churchill**

İngiltere Başvekili

7

Hindenburg

Nazizmi iktidara Alman Mareşalı mı getirmişti?

Fakat onun büyük bir mazereti vardı: İhtiyarlamış, çökmüştü. Avrupa medeniyetine tufan kapılarını ardına kadar açmakta kasdı yoktu

Artık bundan sonra Alman ordularını sevk ve idare tamamile Hindenburg ve Ludendorf'un eline bırakılmış oluyordu. Yalnız ordu değil, siyasi idare dahi bir zaman sonra onların eline geçmişti. Avusturya cephesini düzeltmişler, Rumanyayı ortadan kaldırmışlar ve garbda da müdafaa hatlarını İngiliz ve Fransızlara karşı tanzim etmiş bulunuyorlardı. Hatta garb cephesinde mahirane bir surette yaptıkları bir ricatle, müttefiklerin plânlarını da altüst etmişlerdi. Teşkil ettikleri Hinden - burg müdafaa hattının arkasına çekilmekle dört aylık uzun bir istirahat devresi de kazanmış oluyorlardı.

Bu arada dahili ihtilâl yüzünden Rusyanın inhilâli vukua geldi ve Brest Litovsk muahedesi imzalandı. Bu Hindenburg'a aşağı yukarı bir milyon askerle 5000 kadar topu garb cephesine sevk imkânını bahşeden bir musalâha idi ve bütün harbin başlangıcındanberi düşmana, yani İngiltere ve Fransaya karşı Almanların ilk aded tefevvuku işte böylece 1918 yılında nasib olacaktı.

Fakat ne garib bir askerî hata idi ki bu tefevvuka rağmen yanlış bir hattı hareket takib olunmuştu. Gerek Hindenburg, gerekse Ludendorf sıkı bir denizaltı harbile İngiltereyi sulha icbar edebileceklerini umarak bu yola sapmışlardı. Bununla İngiltereyi açlığa mahkûm edebileceklerini de kuvvetli bir ihtimal olarak mülâhaza ediyorlardı. Ve işin en garibi, denizaltı harbini teşdid işine başta Kayser olmak üzere, Başvekil ve Alman Hariciyesile birlikte bütün devlet ricali itiraz etmekte idiler. Onları haklı çıkaran hâdise, 1917 yılının martında Amerikanın harb ilânı şeklinde tecelli etti. Denizaltı harbile erişmek istedikleri gaye arasında iki hata vardı: Biri derin bir ihtisasa taallûk eden bu işteki vukufsuzlukları, diğeri herhangi mihaniki bir cihaza fikirden ziyade kıymet vermek meselesi. Almanyanın düşmanları arasına yeni ve muazzam bir kuvvetin ilâvesile hasıl olacak psikolojik aksülâmele, bunun düşman üzerindeki maneviyatı yükseltici tesirlerine ve nihayet bizzat ve binnefis Alman milleti üzerinde husule getireceği ümidsizliğe hiç de kulak asmadılar. Bu işte Amerikanın kuvvetini küçük görmek gibi teknik bir hata da mevcuddu. Ayni zamanda İngiliz donanmasının nelere kadir olduğunu ve denizaltı harbine dayanıp dayanamıyacağı hususunda da takdir hatası işlenmiş oluyordu.

Daha 1917 yılının yazında, Almanların denizaltı harbile birşey kazanamıyacakları ve İngiliz donanmasının bu işi de halle kadir olduğu tebeyyün etmiş bulunuyordu. Yalnız bu değil, İngiltereyi açlığa mahkûm etmek imkânı ve Amerikan askerlerinin Avrupaya transatlantik dolusu adedlerce sevkine de mümaneat elvermiyeceği anlaşılmış oluyordu.

Şu hale nazaran vaziyet gene esasa avdet etmişti: Yani Rus cephesinden geri çekilen askerin ilâvesile de olsa İngiliz - Fransız kuvvetlerini garb cephesinde mağlûb etmek ve bu galebeyi bu cephede mağlûb edilemiyecek kadar fazla asker toplanmadan temin etmek meseleleri. Bu gayeyi temin maksadile 1918 senesinin 21 martından temmuz bidayetine kadar İngiliz - Fransız cephesine yapılan taarruzlar hakkında burada tafsilâta lüzum görmüyorum. Yalnız şunu söylemek kâfidir ki bu taarruzlar Alman kuvvet ve kudretini tahmin edildiğinden çok fazla yıpratmış ve Alman askerinin maneviyatını da hissedilir derecede bozmuştu. Karşılaştıkları iki büyük millet, Almanlara nazaran daha fazla ihtiyat kuvvetlere ve daha yüksek faziletlere malik olduğunu ispatta gecikmemişti. Diğer taraftan Amerikanın durmadan, dinlenmeden ağırlığı hissolunmakta idi. Ve sonunda, aded tefevvukuna inzimam eden top tüfek tefevvukunun artan tazyiki önünde, Kayserin orduları inhidama uğratılmış ve bunların arkasında da, uzun seneler İngiliz ablukasının tesirinden mustarib sivil Alman halkı talih önünde yalnız serfüru etmek değil, bir keşmekeş âlemine birdenbire kendini kapıp koyuvermişti. Artık bütün dünya bir dalga halinde bu halk üzerine yürüyordu. Milyonlarca asker, binlerce tank, on binlerce top, işte bütün bunlar Fransız kahramanlığının, bilhassa Almanlarca hiçbir zaman kırılamıyacağı müsellem olan inad ve azminin önünde ve bütün bunlar da yetmiyormuş gibi, Amerikanın milyonlara baliğ olan artan insan kudreti!...

İtiraf olunmalıdır ki bu, Almanların önünde duramıyacakları büyük ve kahir bir kudretti!...

İşte, bu şartlar altında Alman cephesi yarılmış ve cephe gerisi de bu izmihlâl önünde sukut eylemişti. Almanyanın mağrur orduları da inhilâl ediyordu.

Ludendorf azlolunmuş, Hindenburg ise Kayser'in Holandaya ilticasını müteakib askerlerile birlikte memleketin içine dönmüştü. Esasen, askeri hezimetin yanında ihtilâlin lâkirdısı mı olurdu?

Asağı satırları onun sözlerinden alıyoruz:

«Bu acı saatlerde imparatorun yanında bulunmak şerefine nail olmuştum. Bana orduları geri getirmemi emretmişti.

9 teşrinisani - de imparatorumdan ayrıldıktan sonra artık onu bir defa daha göremiyeceğimden emindim. Çünkü o; vatanın daha fazla fedakârlıklara katlanmamasını temin ve daha iyi şartlarla sulh akdini imkân dahiline koymak üzere memleketinden ayrılıyordu.»

***

Senelerce sükût... Ve bunu müteakib Alman ihtilâlinin ve mağlûbiyet sefaletlerinin içinden gene en büyük mevkie ve memlekette en yüksek kudrete irtika eden şahsiyetin Hindenburg olduğunu görüyoruz. Anlaşılan ümidsizliğe düşen Alman halkı, onu hâlâ tutunacak bir kaya telâkki etmişti.

Almanya Cumhuriyetinin Reisi! Tuhaf bir mevki... Acaba bunu kabul edecek miydi? Bu vazifeyi derûhde edebilmek için evvelâ Kayserin onu yemininden affetmesi icab ediyordu. Kayser ondan bu müsaadeyi de diriğ etmemişti. 1934 senesinde 84 üncü doğum yılını tes'id eden Hindenburg'la birlikte, işte Alman milleti de gene eski satvetine ve dünya milletleri arasındaki eski mevkiine dönmektedir.

[Arkası sahife 5 sütun 7 de]

Doğru değil mi?

Tramvayları büsbütün kalabalıklaştırmıyalım

Bandaj sıkıntısı bir çok tramvay arabalarını sefere çıkmaktan menediyor, ray sıkıntısı bazı hatların raylarını kaldırıp diğerlerine nakletmek ihtiyacını meydana çıkarıyor, bütün bunların neticesi arabalar azalıyor, yolcu çoğalıyor, izdiham artıyor, kondüktörler bilet kesmekte müşkülât çekiyor.

Tramvay idaresi bu müşkülâtı gözönüne alarak hasılatının eksilmemesi için arabalara bir yerine iki biletçi koymak istiyor. Bir kısım müşteriyi bedava taşımaya mâni olmak gayesile idare, bu kararında haklıdır. Çünkü kondüktörün önden arkaya, arkadan öne mekik dokumasının ve herkesi rahatsız etmesinin önüne geçebileceğini ve bilet almamış kimse kalmıyacağını düşünmüştür. Fakat arabaları sık sık ziyaret eden kontrolörlerle birlikte bu ilâve biletçinin iki kişilik yer daha işgal edeceklerini ve bu suretle kalabalığı artıracağını hatıra getirmemiş olsa gerektir. Halbuki aynı maksad, vaktile pek musib olarak vazedilmiş iken bir hafta sonunda tatbikından vazgeçilmiş olan usulle pekâlâ temin olunabilir. İstisnasız herkes arkadan binip önden inmeli ve bu karara muhalefet cür'etini gösterenler derhal polise teslim edilmelidir, o zaman hem biletçinin arka kapıda durup sıra ile bilet kesmesi temin edilir, hem de bugünkü göğüs göğüse çarpışmaların, kakışmaların önüne geçilir. Dünyanın her tarafında da tramvaya inip binme nizamı böyledir, diyoruz.

Doğru değil mi?

Karikatür sergisi

Beyoğlu Halkevinde açılan karikatür sergisi büyük rağbet görmüştür. Halk ve gençlik kafilelerinin mütemadiyen ziyaret etmekte oldukları sergi, bu gün de açıktır ve duhuliye serbesttir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Basra - İstanbul yolu çok faydalı oluyor

İthalât ve ihracat tacirleri bir toplantıya çağırıldı

Ticaret Vekâleti Basra transit yolundan daha geniş mikyasta istifade temini için tetkikler yapmakta ve bazı esaslar hazırlamaktadır. Bunun için çarşamba günü bütün ithalât ve ihracat tacirleri Ticaret müdürlüğünde bir toplantıya çağırılmıştır. Toplantıda bu mevzu üzerinde görüşülecek ve bilhassa yapılacak nakliyat için ne kadar vagon lâzım olduğu tespit olunacaktır. Bu tespit işinden sonra Ankarada Devlet Demiryolları murahhaslarile Irak ve Suriye demiryolları murahhasları arasında yeniden görüşmeler olacaktır.

Basradan İstanbula kadar olan hatta lâzım olacak vagonların yüzde ellisinin Devlet Demiryolları idaresi, yüzde yirmi beşinin Irak ve mütebakisinin de Suriye demiryolları işletmeleri tarafından temini esas itibarile takarrür etmiş bulunmaktadır.

Basra transit limanından Türkiye için bugünkü şartlar dahilinde ayda azami 2000 ton kadar emtianın geçmesine imkân görülmektedir. İstanbul - Basra arasında demiryolunun uzunluğu 3038 kilometredir. Bunun 585 kilometresi yani Basra - Bağdad kısmı dar hat olmak üzere, 1114 kilometresi Irak topraklarında, 629 kilometresi Suriye topraklarında ve 1295 kilometresi de Türk arazisindedir. Dar hat vagonları ancak 20 tona kadar tek parçalı ağır hamule alabildiğinden 50 tonluk nakliyata müsaid geniş hatta nazaran bir noksan ve üzerinde düşündürücü bir nokta teşkil etmektedir.

Ekmek fiatları

Fırıncılar yeniden zam talebinde bulundular

Değirmenciler Belediyeye müracaatle ekmek fiatları için zam istemislerdir. Bu zam kabul edildiği takdirde ekmek fiatlarının on para artması lâzım gelecektir. Zam talebinin yapılmasına sebeb, verilen buğdaylarda kararname muhtevi - yatı dahilinde bir tecanüs hasıl olmamasıdır. Kararnameye nazaran Toprak Ofisi tarafından verilecek buğdaylarda mevaddı ecnebiye miktarının yüzde üçü geçmemesi lâzım geldiği halde bazan bu miktar bunu aşmakta, bazan da ekstra ekstra un verilmektedir.

Bu itibarla değirmenciler, verilen buğdaylardan mevaddı ecnebiye ayrıldıktan sonra kendilerine kalan kısmın muayyen nispetine nazaran azlığı dolayısile pahalıya mal olduğu iddiasındadırlar. Bundan maada buğday, evvelce Haydarpaşadan verilmekte iken şimdi Derinceden verilmeğe başlanmıştır. Bu da nakliyat üzerinde tesirini göstermekte - dir. Maamafih Belediye, bu müracaatleri tetkik ve analiz nispetlerini yekûnlamaktadır. Bunun neticesi - ne göre lüzum görülürse zam yapılacaktır.

Merhum Gündüzün cenaze merasimi

Maalesef kaybettiğimizi dün haber verdiğimiz, Orman mektebi idare müdürü merhum İbrahim Teztürkün oğlu ve Başmuharririmiz Yunus Nadinin kayınbiraderi Gündüz Teztürkün cenazesi, dün, «Cumhuriyet» ailesinin ve aile dostlarının iştirakile kaldırılmış, cenaze namazı Beyazıd camiinde kılındıktan sonra Merkezefendi hatiresinde hazırlanan medfenine defnedilmiştir. 18 inci bahar yılında hayattan ayrılan merhum Gündüze Allahtan rahmet diler, kederli ailesinin elemlerine bütün kalbimizle iştirak ederiz.

Sahte pasaportla gelenler

Sahte pasaportla İstanbula gelmekten yapılan tahkikat neticesinde, Müddeiumumiliğe gönderilen dokuz ecnebi, Sultanahmed ikinci sulh ceza mahkemesinde sorguya çekilmiş, bunlardan dördü tevkif edilmişti. Müddeiumumilik, dosyayı birinci sorguya göndermiştir. Tahkikata oraca devam olunmaktadır.

Dünkü ihracat

Son zamanlarda fevkalâde iyi şartlar altında cereyan eden harici ticaretimiz dün ihracat bakımından bir rökor teşkil etmiştir. Dün İstanbuldan 1,387,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bu ihracat meyanında Rumanyaya Ziraat Bankası tarafından yapılan büyük pamuk partileri vardır.

Son bir hafta zarfında İstanbuldan yapılan ihracat yekûnu 3,5 milyon lirayı geçmiştir ki, bu da fevkalâde zamanlara mahsus bir yekûn teşkil etmektedir. Bu yekûn normal zamanlarda İstanbulun bir aylık ihracat yekûnuna hemen hemen muadil bulunmaktadır.

İtalyaya ihracat lisansı

Ticaret Vekâleti, İtalyaya yumurta, deri ve balık için ihracat lisansı vermektedir.

Mangalda yanarak öldü

Arnavudköyünde oturan 60 yaşında Çoban Ali Kâhya, mangal yakmış, mangal başına çömelerek ısınırken uyuklamış, ateşin üstüne kapaklanmıştır. Vücudünün muhtelif yerleri yanarak yara bere içerisinde kalan ihtiyar, ölmüştür. Adliye hekimi Enver Karan, muayene ettiği cesedin gömülmesine ruhsat vermişitr.

İhtikâr suçile mahkemeye verilenler

Maznunlardan biri dünkü celsede beraet etti

Milli korunma kanununa muhalif hareket iddiasile açılan muhtelif davalara, İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesinde bakılmaktadır.

Röntgen filmi satın almak için dükkânına gelen Envere, yüksek fiatla filim satmak ve fatura vermemekten muhakemesine başlanan Sirkecide Hamidiye caddesinde fotoğraf malzemesi taciri Saim, dükkânında mevcud filimlerin kendisine bir hekim tarafından ertelenen bırakıldığını, bundan dolayı bunları satamıyacağını anlatmış, ancak Envere, hastası için 150 kuruş mukabilinde tek filim satabileceğini söylediği müdafaasında bulunmuştur. Halbuki ihbarda, bir filim için 225 kuruş istenildiği ve üstelik fatura da verilmediği ileri sürülmüştür. Mahkeme, müşteri olan Enverin şahid sıfatile celbi kararile muhakemeyi 1 şubat sabahına bırakmıştır.

Fiat Murakabe komisyonunun tespit ettiği yüzde yirmi beş kâr haddini tecavüzle mantoluk kumaş satmaktan muhakeme edilen Sultanhamamında 15 numaralı mağazada manifaturacı Armanak, bu sattığı kumaşın kendisine metre başına altı buçuk liraya mal olduğunu, gerçi metresini dokuz liradan satmışsa da, kumaşla beraber kâr almadan astar da verdiğini söylemiştir. Vukuf ehlince tetkikat yapılması ve şahid çağırılması için, muhakemenin devamı 8 şubat sabahına kalmıştır.

Elinde mühim bir peynir stoku varken peynir buhranı işaa ederek 250 şer gram peynir satmak sure - tile mevcud malı satışa çıkarmaktan muhakeme edilen Balıkpazarında 50 numarada «Yeşil Bursa» pazarı sahibi Jak Bensason, «benim buzhanede 35 teneke peynirim varsa da eğer bu 35 tenekeyi birden dükkânıma getirsem, hepsi bir günde satılacak, ben de peynirsiz kalarak, peynirci olduğum halde, müşterilerime diğer günlerde peynir bulamıyacağım. Bunun için, buzhaneden günde iki üç teneke çıkarıp, gelen müşterilere birer kalıb vererek hepsini idare ediyorum. Tek müşteriye kilolarla peynir satmamamın sebebi budur» demiştir.

Müddeiumumiliğin ceza istediği bu davada, mahkeme, azar azar satışta istismar ve ihtikâr kasdi görmediğinden, beraet kararı vermiştir. Karar, Müddeiumumilikçe temyiz olunmuştur.

ŞEHİR İŞLERİ

Gene zam istiyorlar

Lokanta ve birahane sahiblerinden bazıları Belediyeye müracaatle gıda maddeleri fiatlarının artmış olması dolayısile içkilerle birlikte verdikleri mezelerin kendilerine pahalıya mal olduklarını beyan ederek müsikirat fiatlarının artırılmasını istemişlerdir.

Belediye bu müracaati tetkik etmekle beraber mezenin karın doyurmak maksadile verilmemekte olmasını gözönünde tutarak bu zamma taraftar görünmemektedir.

MÜTEFERRİK

Bozkurd mecmuası kapatıldı

İstanbulda neşrolunan Bozkurd mecmuası bir müddettenberi memleketin siyasetine zararlı bir şekilde neşriyat yapmakta olduğundan matbuat kanununun 50 nci maddesine istinaden İcra Vekilleri Heyeti kararile muvakkaten intişardan menedilmiştir.

HEM NALINA HEM MIHINA

Motör sanayii

Bir iki gün evvel gazetelerin biri, memleketin en münasib bir yerinde, ağlebi ihtimal, Karabükte bir motör fabrikası kurulmağa karar verildiğini müjdeliyor; kurulacak fabrikaya usta işçi yetiştirmek için, Ankara İnşaat Usta mektebi yanında, bir motör usta mektebi açılacağını ve mektebin gelecek sene tedrisata başlayacağını bildiriyordu.

Muhterem okuyucularım bilirler ki, bu sütunun muharriri, her fırsatta, memlekette bir motör sanayii kurulması için, Cumhuriyet sahifelerinde, hatta başmakaleler dahi yazmıştır.

Motörün lüzum ve ehemmiyetini izaha hacet var mı? Motör devrinde yaşıyoruz ve motörün yapmadığı iş yoktur. Hava, deniz ve kara ordularımızın en mühim taarruz ve müdafaa silâhları motörlü, nakil vasıtalarının çoğu motörlü. bir çok sanayi makinelerimiz motörlüdür. Bir an için, bütün motörleri ortadan kaldırmağa imkân olsa, hayat durur. Sabahleyin kalktığımız zaman ilk eksik olarak Cumhuriyet'i okuyamazsınız. Çünkü motör olmayınca makinelerimizin hiç biri dönmez. Motör, medeniyetin işletici kuvveti olmuştur; daha da olacaktır. Bu, böyle olunca, medeniyetin en yüksek zirvesine çıkmağa azmetmiş olan Türk milleti, mutlaka motör sanayii kurmak mecburiyetindedir. Her güçlük iktiham edilerek Türkiyede motörler yapılmalıdır.

Motör sanayiinin şimdiye kadar, kurulmuş olması lâzımdı. İtiraf etmek lâzımdır ki bu mühim işte geç kaldık. Evvelâ, Karabük demir ve çelik sanayiinin kurulmasını bekledik; o kurulup bittiği zaman da harb gelip çattı. Fakat, hiç bir şey, bizi motör sanayii kurmak hususundaki azmimizden geri bırakmamalıdır ki yukarıda bahsettiğimiz haber, bunun böyle olacağını gösteriyor.

Gerçi, motör sanayii kurmak kolay bir iş değil'dir; yüksek makine mühendisi Kâmil Öçmanın 1939 haziranında yazıp o vakit bana göndermek nezaketinde bulunduğu bir makaleyi, şimdi tekrar okuyorum. Bu kıymetli mühendis, işin zorluklarını, derin bir vukufla şöyle anlatıyor:

«Motör, her parçası ayrı bir imal meyzuu olan, adeta canlı bir endüstri mahsulüdür. Motör fabrikası, bir kere muayyen bir kalıba göre, kurulduktan sonra, işleyip giden bir kurum değildir. Motör keşfedildiğindenberi hergün her parçası değişen, tekâmül eden, bunları yapan makinelerin presizyonundan ziyade, bu işi üzerine alanların tecrübesine, bilgisine ve çalışmasına bağlı bir şeydir. Kısaca motör yapmak sadece fabrika işletmek değil; yaratmak demektir.»

Mühendis, makalesinde, Dizel sistemi, beş silindirli bir kamyon veya otobüs motörünün 1115 parçadan mürekkeb olduğunu ve gayet dakik olan bütün bu parçaların en büyük dikkat ve itina ile yapılması lâzım geldiğini izah ederek işin güçlüklerini ve ehemmiyetini gösteriyor; fakat, bütün zorluklarına rağmen bizim motör yapabileceğimiz kanaatinde karar kılıyor. O zaman, bana yazdığı mektubda şöyle diyor:

«Bu işe başlamanın zamanı çoktan gelmiş ve geçmeğe başlamıştır. Tam randımanla semere verecek tarzda işlemesi, oldukca uzun zamana bağlı böyle bir endüstri branşına biran evvel başlamak gerektir.»

Mühendis Kâmil Öçman bahsettiğim makalesini şöyle bitirmektedir:

«Biz, mutlaka motör yapacağız. Türk mühendisleri için memleketlerine bir motör endüstrisi hediye etmek mukaddes bir gayedir. İlâ...»

Yalnız Türk mühendisleri için değil, bütün Türkler için mukaddes bir gaye olan motör sanayiini kurmamıza, içinde bulunduğumuz buhran ve harb devri bir mâni teşkil etmemeli, bilâkis bu gayeyi tahakkuk ettirmek için, bizi teşvik ve teşci eylemelidir.

Karısını öldürdü

İzmit (Hususi) — Kandırada Seksek köyünde İbrahim isminde bir adam, 6 çocuk annesi olan karısını feci bir şekilde öldürmüştür. Katil koca yakalanmıştır.

HAFTANIN ŞAKALARI

Karada kaptan - Çorab eskisi ihracatımız - Gözü Balkanlarda imiş... - Kundura ve taban

Yazan: **BÜRHAN FELEK**

Karada kaptan

Bir kaptana takılmak isteyenler:

— Karada kaptan! diye şaka ederler.

Ben bunun ne demek olduğunu bilmezdim. Gerçi Sultan Hamid devrinde gemilerimizin olduğu yerde demirli kalmaları «iradei seniye» muktezası olduğu için bir çok kaptanlarımızın suya çıkmadan tekaüde sevkedildikleri söylenirdi ama ne olsa Sultan Aziz bakayasından olan harb filosunun elemanları zamanında az çok faaliyet görmüş gemiciler olduğundan bu isnadı kimse haklı bulmazdı. O halde bu karada kaptan nedir diye merak eder dururdum.

Günün birinde Roma imparatorluğunun eski haşmetini iade sevdasına düşen bir zat garb Trablusile Bingaziye asker yığdı. Mısıra doğru yollar yaptı. Niyeti Nile varmak, Süveyşi tutmak ve İngilterenin Asya ve daha ötedeki memleketlerile olan kestirme yolu kesmek idi.

Doğrusu, öterse hiç te fena bir düdük olmadığı için İngilizler hesabına birçokları bundan endişeye düştüler.

Nitekim günün birinde (Roma imparatorluğunu ihya) hülyasında olan zatın askerleri Mısır hududunu geçip seksen kilometre kadar içeride bazı sahil köylerini ve çöl vahalarını işgal eylediler.

Tam o günlerde (Roma imparatorluğunu ihya) amatörünün müttefikleri İngiliz adalarını istilâ etmeğe kalkıştı. Fakat hikmeti hüda birkaç gün sonra Libya taarruzu - askere su yetiştirmek gibi - sudan sebeblerle durdu. İngilterenin istilâsı ise uydurma haber telâkki edildi.

Aradan gün geçti. Ay geçti. Günün birinde Nil tarafından bir ordu kalktı, yürümeye başladı... Hududa vardı, geçti. Bardia, Tobruk gibi müstahkem yerleri aldı. Daha da gideceğe benziyor

Tobruktaki esirler arasında bir de amiral bulunduğunu işitince derhal (karada kaptan) sözü aklıma geldi ve müşkülümü hallettim.

Bildiğimiz modern harb tarihinde karada esir edilmiş bir amirala tesadüf edilmiş değildir. (Tobruk) ta esir edilen bu amiralın nasıl olup ta İngilizlere düştüğünü sorduğum bir denizci bana:

— Şaşılacak bir şey mi yahu! Deniz mahlûkatı karaya çıkmaz mı? «Balık karaya vurdu» dendiğini hattâ, vurduğunu görmediniz mi? Bu da karaya vurmuştur, Sular, içinde durulamıyacak hale gelince; böyle olur, dedi. İzah fena değildir.

Çorab eskisi ihracatımız

Meded!

Hiç işitmemiştim. Her sene yarım milyon lira kıymetinde çorab eskisi ihrac ediyormuşuz.

Kim alıyor bu güzel emtiamızı acaba?

Benim çorab eskilerinin ihracına iliştiğim yok. Allah versin de beş milyonluk ihrac edelim.

Bu, hem - ayağımızda çorab olduğunu ispat eder - ki yalınayak olmadığımıza delilidir. Hem de çorabları eskitmekte olduğumuza işarettir - ki bu da olduğumuz yerde durmayıp yürümekte olduğumuza delâlettir. Yürümek hayat alâmetidir - hele kendi yürümek.

— Bu çorabları kim eskitiyor?

Sorulacak söz değil. Bir kere çorab eskitmekte kadınlarımızın büyük ve şayanı şükran gayretleri o kadardır ki, böyle devam ederse erkeklerin çorabsız kalacakları muhakkaktır.

Acaba ihrac edilen eskimiş kadın çorabları mıdır?

Zannetmem. Çünkü kadın çorabları eskimez, İstihlâk olunur. Nasıl eskimiş su, eskimiş yemek, eskimiş sigara diye istihlâkten sonra bir şey kalmazsa bu çorablardan da erkeklerde bir acı, kadınlarda bir tatlı hayal kalır.

O halde eski çorabları kadınlar değil, erkekler ihrac etmektedir. Bunlar kimlerin çorablarıdır? Sormayın bu mahrem suali bana!

Düşündükçe endişeye düşüyorum:

Acaba bu eski çorabları ne yapıyorlar?

Gene çorab yapıyorlarsa keder değil, lâkin fanilâ gibi, yün eldiven gibi hattâ kumaş gibi şeyler yapıyorlarsa vay olur halimize.

Bu haberi aldım alalı, şimdi kimin sırtında bir acayib kumaş görsem:

— Muhakkak hamal çorabı bakayasından yapılmıştır. diye içime bir şüphe geliyor... Nereden de öğrendim bunu.

Gözü Balkanlarda imiş...

Bir tanıdığım vardı. Konu komşusunun malına göz dikmişti.

Bostanların arka tarafında zavallı bir Habeşin evine göz koydu. Evvelâ kira ile tuttu, sonradan içinden çıldı. Hırıltı, gürültü malın üstüne oturdu ve adamı yerinden attı...

Zavallı adam kimseye derdini anlatamadı. Anlatamadı değil, anlattı ama kimse onun hesabına başını nara yakmak istemediydi.

Aradan zaman geçti. Zorba nahak yere üzerine yattığı maldan bir istifade edemez oldu. Halbuki evvelce oranın pek iyi zerzevatı, yemisi olurdu. Günün birinde bu adam hastalandı. Afrika sıtmasına tutuldu. Ne hekim kâr etti, ne ilâc. Nihayet günün birinde iyi gelir diye içtiği bir bardak ingiliztuzu zorbayı büsbütün kuvvetten düşürdü. Zaten mahalleden ayrılmamış olan Habeşli geldi evine oturdu.

İşin tuhafı şu ki simdi bu adam gözünü Balkanlara dikmiş. Gözdür bu. Kolay dikilir. Ağaç gibi, tohum gibi, domates gibi, yeşil biber gibi dikildikten sonra ekmek istemez, su istemez, gübre istemez. Yalnız bir şey ister: Yürek!

Kundura ve taban

Artık murakabe komisyonu bile kundura fiatlarına şaşmakta ve onun için bu işle meşgul olmaktadır.

Vaktile en kabadayısı, en aristokratları 15, nihayet 20 liraya olan ayakkabları şimdi 30 - 40 liraya çıkmış!

Ne kadar geniş olursa olsun, bunlar benim ayağımı sıkar.

Kunduraların pahalılanması, kendi kusurları yahud meziyetleri değildir.

Kunduralar gene eski kunduralar, hattâ biraz da kalitesi düşük mallardır. Çünkü harb vakayii dolayısile dışarıdan birinci sınıf iptidaî madde gelmemektedir.

O halde?

O halde tabanlar kalınlaşmıştır efendim.

Bob stillerin ekserisi tabansız demesinler diye kunduralara iki, üç hattâ apartıman gibi dört kat taban koyduruyorlar. Böylece her birinin ayağının altında birkaç kat köseleden yapılmış iki üç parmak kalınlığında birer (piyedestal) var. Böylece hem boyları uzuyor, hem kunduraların hayatı uzuyor, hem bu çürük çarıkların hikâyesi uzuyor.

Kundura almak artık, ev almak değilse bile bir eşek almaktan, bir koyun hattâ bir bisiklet almaktan daha güç oldu.

Başı açık gezmeyi moda yaparak pahalı şapkaların icabına bakanlar bir gayret edip şu kunduralardan da kurtulmanın bir yolunu bulsalar!

B. FELEK

Küçük hikâye

Tahtacılar

— Fatma!..

Genç kızın vücudünü baştan aşağıya bir ürperme kapladı. Fatma, samanlığın yanında mutfak gibi kullandıkları zemini toprak küçük hücrede akşam yemeğinden artakalmış çöpleri dökmek ve tencere ile çanakları yıkamakla meşguldü.

— Fatma!.. Kız!..

Ah... Niçin her evlâd gibi o da babası çağırdığı zaman ruhunda derin bir sendeleme, kalbinde sonsuz bir heyecan duymadan cevab veremiyordu. İhtiyar Rasim Ağa huysuz, aksi bir adam değildi. Fakat bu hitabların arkasından gelecek tekdirleri, azarları hattâ tahkirleri pek güzel tahmin ettiği için ses vermekten korkuyordu.

— Seni kahbe seni... Gene o kızılbaş oğlanına gitmek için iki ayağını bir pabuca koyup işleri tez yapmak istiyon, değil mi?

Derinden aldığı nefes göğsünü bir körük gibi şişirdi. Yarabbi, Bektaşı sevdiğini, onun karısı olmak istediğini herkese niçin açıkça söyliyemiyordu. Kızılbaş ne demekti? Onlar da Türk ve müslüman değiller miydi? «Tahtacılar» kabilesine mensub olmak ayıb bir şey miydi? Genclerin ne kabahati vardı? Onlar elbette babalarının gittiği yolu takib edeceklerdi. Fakat, acaba Bektaşın babası Ali Ağa da olanı biteni duysa Rasim Ağa kadar sinirlenmiyecek, oğlunu bir kenara çekip:

— Bir Tahtacı, kendi kabilesinden olmıyan bir kızı alamaz!

Diye tehdid etmiyecek miydi?

Rasim Ağa kalın nalçalı ayakkablarını sürükleyerek aralığa kadar gelmişti:

— Kız, neye cevab vermiyon, diye bağırdı, sundurmanın altındaki çalı çırpıların yerlerini kim değiştirivemiş?.

Fatma tekrar titredi. Rasim Ağa aşağıda samanlıkta yatıyor, Fatma uyumak için sundurmaya çıktığı vakit babası tahta merdiveni çekip karşı tarafa dayayordu. Ta ki kız inip yavuklusuna gidemesin... Ama o, kenardaki parmaklıklara tutunup kendisini aşağıya salıveriyor, dönüşte de çalı çırpı demetlerini üstüste yığarak sundurmaya tırmanıyordu.

Dudakları seyirerek cevab verdi:

— Bilmiyorum, babacığım!.

— Bilmiyon mu? Öyle bir bilirsin ki... Ama, şunu da akılcağızına iyi koy ki, seni o kızılbaş oğlanına vermektense elceğizimle boğar, bataklığa tıkıveririm. Kimsenin haberi olmaz ki benden sorsun!.

Fatma, çanakları, tabakları yerleştirdikten sonra yaralı gibi, beş havucu andıran çatlaklarla dolu mor pembesi parmaklarla nihayetlenen ellerini kuruluyarak babasına yaklaştı. Merhum annesinin ona tâ küçüklüğünde öğrettiği gibi Rasim Ağanın sakalını okşayıp yüzünü gözlerini öptü.

— Allah rahatlık versin!

Dedi. Bir daha arkasına dönüp bakmadan merdivene fırladı. Ot yatağını yere serip oturdu. Aşağıdan babasının horlamalarının gelmesini beklerken bir elini şakağına dayamış, Aksuyun yarım mehtabın altında gümüş bir şerid gibi kıvrıla kıvrıla akmasını seyrediyordu. Su, bütün saflığı ve berraklığı ile hiçbir mâniaya takılmadan koşup giderken Gebiz kavşağında birdenbire duraklıyor, koyulaşıyor, kenarda siyah ve korkunc bir bataklık teşkil ediyordu. Asırlık söğüdlerin gölgelendirdiği bu köşe çok kuytu ve karanlık olduğu için Bektaşla her zaman orada buluşurlardı. Tahtacıların çadırları nehirin öbür tarafında idi. Bektaş, poturunu, ceketini çıkarır, bohça yapıp başının üstüne yerleştirir, yüze yüze suyu geçer, kurulanıp elbiselerini giyer, sundurmadan atlamak için babasının uyumasını beklemek yüzünden daima geciken Fatmayı söğüdlerden birinin kökünе oturup mütevekkilâne beklerdi.

Genc kız, delikanlının her defa atıldığı bu fedakârane maceranın bir gün hayatına mal olması ihtimalini düşünerek:

— Bektaş, derdi, korkuyorum... Bir gece geçid yerini iyi şavullayamaz.. Bataklığa saplanır kalırsın diye korkuyorum... Malûm ya, baharda dağlardan çok çamur geliyor.. Bataklık büsbütün vıcık vıcık oluyor!.

***

Ah... Korktuğu gaiba başına gelmişti. Babası çok geç uyumuştu. Rasim Ağa çalı çırpı demetlerinin yerlerini değiştirdiği için sundurmadan atlaması hayli müşkül olmuştu. Vakit epeyce ilerlemişti. Buna rağmen Bektaş her zaman buluştukları söğüdün dibinde değildi. Muhakkak yarım ve soluk ayın ışığı geçidi bulması için yetmemiş, bir yere saplanıp kalmıştı.

— Bektaş, Bektaş!

Diye göğsünün ve boğazının var kuvvetile haykırdı. Önce hiçbir cevab alamadı. Sonra simsiyah ve korkunç çamurların ortasında ümidsiz çabalayan bir karaltı görür gibi oldu. Kulağına sanki:

— İmdad, boğuluyorum!

Sesleri geliyordu.

Gözleri döndü. Kulaklarından, bacaklarından raşeler geçti. Alnında iri ter taneleri peyda oldu:

— Bektaş, benim için kendini tehlikeye attın, diye bağırdı. geliyorum... Seni kurtarmaya geliyorum!

Bacaklarını sıvayıp ilerledi. Ayaklarının altındaki sert taşların sivriliğini gitgide duymamıya başladı. Belinin alt tarafını, her hareketinde dalgalanıp sıkışan yumuşak bir hamur kütlesi kaplamıştı. Ayni zamanda hem dizginleri çekilen, hem kamçılanan bir yarış beygiri gibi idi. Korku, dönmesini, sevgi ilerlemesini emrediyordu.

— Bektaş... Bektaş!

Yandaki vadinin üstünde beliren bir karaltıyı güçlükle hayal meyal seçebildi. Gölge ne kadar da sevgilisine benziyordu. Demek Bektaş bataklığın ortasında değildi. O, bir vehme kapılmıştı. Evet, delikanlının babasile Fatma yüzünden tutuştuğu münakaşa uzadığı için gecikmişti.

Yarım ay ışığında bataklığın ortasında çırpınan ve «Bektaş!» diye haykıran mahlûkun Fatmadan başkası olması ihtimali var mıydı?

— Kollarını yukarıya kaldır, vücudünü sert tut, batmamıya çalış, geliyorum! diye cevab verdi.

Bir ok gibi vadiden aşağıya fırladı ve bir hamlede bataklığın ortasına saplandı. Delikanlı, genc kızı çekip kurtarmaya uğraştıkça kara ve yapışkan çamura batıyordu. Bir aralık Fatmanın kalbinin çarpışları seyrekleşmiş, başı âşıkının omzuna sarkmıştı. Bektaşın da gitgide dizleri

SON HABERLER

Siyasî Icmal

İngiltere - Amerika münasebetleri

Dünyanın en kuvvetli zırhılarından birile Amerikaya muvasalat eden İngiliz sefiri Lord Halifaks'ın bizzat Amerika Cumhur Reisi Mister Ruzvelt tarafından karşılanması, İngiltere - Amerika münasebetlerinin kazandığı büyük ehemmiyeti, şimdiye kadar eşi görülmiyen bir tarzda tebarüz ettirmiştir. Bu yalnız iki memleket arasındaki dostluğu değil, ayni derecede hedef birliğini de canlandıran bir tezahür sayılmağa değer. Mister Ruzvelt İngiltere sefirini bizzat karşılamakla, Lord Halifaks tarafından deruhde edilen vazifenin, tam bir muvaffakiyetle başarılacağını, Halifaks'ın kendisinden en samimi ve en verimli yardımı göreceğini bütün dünyaya, bilhassa mihver devletlerine anlatmak istemiş ve söylediği nutuklar derecesinde parlak bir jestle maksadını izaha muvaffak olmuştur.

Lord Halifaks'ın Amerikaya muvasalatını müteakib gazetecilere söylediği sözler, onun deruhde ettiği vazifeyi çok güzel izah etmiştir. Bu sözlere göre, vazife İngilterenin faşizme karşı galebe çalması için Amerikanın İngiltereye yapacağı yardımın ne olacağını ve nasıl yapılacağını anlatmak ve bu yardımı temin etmektir. Lord Halifaks harb kabinesinin azasından biri olmak dolayısile de bu vazifeyi hakkile ifaya muktedir olduğu gibi Amerikada gördüğü hüsnü kabul onun bu işi başaracağını ve yardımı tahakkuk ettirebileceğini göstermektedir.

Lord Halifaks'ın Amerikaya muvasalatı dolayısile İngilterenin ehemmiyet verdiği bir nokta, deniz hakimiyetini tebarüz ettirmek olmuştur. İngiliz donanmasının denizlerdeki hakimiyeti, Amerikanın kendi müdafaası bakımından, en çok güvendiği meselelerden biridir. Amerikanın Atlantik tarafından tehdid olunmasına karşı gelen en büyük kuvvet, İngiliz donanmasıdır ve İngiltere hükümeti, Lord Halifaks'ı en büyük ve en kuvvetli zırhılarından birile Amerikaya göndererek hem Amerikanın müdafaası bakımından haiz olduğu ehemmiyeti tebarüz ettirmek, hem de deniz hakimiyetini elden bırakmamış olduğunu göstermek istemiştir.

Elhasıl iki taraf da en müsaid şartlar ve tezahürler dairesinde yeni bir işbirliği devresine girmiş bulunuyor. Bu iş birliğinin hedefi ise, bütün dünyaya tahakküm peşinde koşan ve milletlerin hürriyetine alabildiğine tecavüz edenlere hadlerini bildirmek ve medeniyeti kurtarmaktır. İngiltere bilfiil harbederek ve bu harbi devam ettirecek herşeyi yaparak, Amerika da mütecaviz kuvvetlere karşı kat'i üstünlüğü temin edecek yardımlarda bulunarak bu işbirliğini gayesine götürecek ve harbi neticelendireceklerdir.

İngiliz - Amerikan münasebetlerinin böyle bir sırada en hararetli samimiyeti ibraz etmesi demokrasi cephesinin istikbali ve demokrasi harbinin neticesi namına en parlak müjdedir.

Almanya ve Tunus:

Almanların Fransadan üsler ve zırhlılar istemekle iktifa etmiyerek bir de Tunusta yerleşmek istediklerine dair bir takım şayialar yayılmaktadır. Maksad Tunusu Fransız imparatorluğuna karşı kullanmak ve Fransız imparatorluğunda yeni bir mukavemetin kurulmasına mâni olmak olabilir. Bu takdirde Almanya, Fransayı işgal edilmiş ve işgal edilmemiş iki kısma ayırdığı ve işgali altında bulundurduğu kısımla öteki kısmın mukadderatına hâkim olduğu gibi Fransız imparatorluğunu da aynı vaziyete düşürmüş ve işgal altına alacağı kısımla işgal edilmiyen kısmı da kendi hükmüne boyun eğdirmiş olur. Fakat Fransanın bütün istikbali, imparatorluğunun vahdetini muhafaza etmekte olduğuna göre onun bu gibi taleblere ancak mukavemet etmesi beklenir.

Şayed bu taleb vuku bulmuşsa, istihdaf olunan bir maksad da Tunusun coğrafi vaziyetinden istifade ederek Sicilya ile Tunus arasında Akdenizde muvasalayı kesmek olabilir.

Fakat İtalyanın Afrikadan sökülmekte olduğu bu sırada Fransanın Tunusu Almanyaya vermesi ve kendi imparatorluğunu tehlikeye koyması beklenmez. Fransa böyle bir harekette bulunduğu takdirde bu hareketin Fransa bakımından manası, intihardan başka bir şey olamaz.

Ömer Rıza DOĞRUL

Masraflar kısılacak

Dahiliye Vekâleti vilâyetlere sarfiyatın ve bilhassa inşaatın azaltılmasını bildirdi

Ankara 25 (Telefonla) — 941 yılı malî bütçelerinin ihzar ve tanzimi hakkında Dahiliye Vekâletince vilâyetlere yeniden tebligatta bulunuldu. Bu tebligatta bilhassa varidat tahminlerinin hakiki erkama istinad ettirilmesi lüzumuna ehemmiyetle işaret edilmekte, masraf bütçelerinin ihzarında kadro ve inşaat işleri üzerinde fazla hassasiyet gösterilmesi ve masrafların tahmin ve takdirinde içinde bulunduğumuz dünya vaziyetinin daima nazarı dikkatte bulundurulması istenmektedir. Yapılması takarrür edip de henüz ihale olunmayan ve ihalesi tekemmül etmeyen inşaatın ve kısım kısım yapılmakta olanlardan bir kısmının yapılmış olması halinde diğer kısımlarına aid ihalelerin tehiri ve mukaveleye bağlanmadan yapılmakta bulunan tezyinî mahiyetteki inşaatın derhal tatili, zaruret olmadıkça bütçelerde (yollar haric) yeni inşaat tahsisatı kabulünden tevakki edilmesi lüzumu da alâkadarlara hatırlatılmıştır.

"Harbden evvelki dünya artık yoktur!,,

M. Atlee harbden sonra İngilterenin her cepheden yeni bir hayata kavuşacağını söylüyor

Londra 25 (a.a.) — Röyter: Dün akşam Oxford üniversitesinin sosyalist demokrat kulübünün bir toplantısında söz söyliyen işçiç partisi lideri, hükûmet azasından Attlee ezcümle demiştir ki:

«— Harbden evvelki dünya, artık mevcud değildir. Harb sonrasının yeni ve daha adil dünyası için projeler, harbin sonunu beklemeden şimdiden hazırlanmaya başlamış - lardır.

Harb zamanında hükûmetin siyasetinin en esaslı noktalarından birini, bu noktanın millî siyasetin devamlı bir parçası haline gelmesine nezaret etmek teşkil eylemek - tedir.

Harbden sonra zengin ve tembel bir sınıfın mevcudiyetine ve işsizliğin yeniden başlamasına müsaade olunabileceğini zannetmiyorum. İngilterede zenginliklerin tevzii sûratle değişmektedir. Bunun muhakkak surette sosyal sistemimiz üzerinde büyük tesirleri olacaktır. Diğer bir neticeyi de, zannettiğime göre, terbiye sistemimizin daha de - mokratik bir hale getirilmesi için şimdiden başlamış olan gayretlerin daha ileriye gitmesi teşkil eyliye - cektir.

Ekonomik sistemimize çok daha ziyade nizam koymuş ve daha büyük bir müsavata doğru ilerilemiş olacağız.»

M. Attlee, bundan sonra genç nesli demokrasiye inanmaya davet etmiş ve bilâhare komünizmden ve Daily Werker gazetesinin yazısından bahsederek demiştir ki:

«— Bu tarzda hareket etmeyi sevmiyoruz. Fakat, diğer memleketlerde olan bitenler karşısında, düş - manlarımız haricden hücum ederken söz serbestisi hakkı ve demokratik hürriyet behanesile, bu gibilerin dahilden memleketi tahribe çalışmalarına müsaade edemeyiz.»

İaşe işleri

Ankara 25 (Telefonla) — İaşe işleri etrafında Ticaret Vekâletince yapılan hazırlıklar tamamlanmış - tır. Kadrolara aid kararname projesi pazartesi günü Başvekâlete sevkedilecektir.

Egede 25 milyon kilo tütün satıldı

İzmir 25 (Telefonla) — Bu akşama kadar 25 milyon kiloya yakın tütün satılmıştır. Mubayaat şimdi sahil mıntakasında teksif edilmektedir. Tahmine göre, on güne kadar mahsulün mütebakisi de satılacaktır. Yerli Ürünler şirketi daha 4 milyon kilo tütün mubayaası için emir almıştır. İcabında daha fazla mal da alacaktır.

Almanyaya aid mubayaatı idare için bugün Poliçyo isminde birisi İzmire gelmiştir.

Nafıa Vekili geliyor

Ankara 25 (Telefonla) — Nafıa Vekili Ali Fuad Cebesoy bu akşam İstanbula hareket etti.

Memleketimize iniş yapan tayyareler

Ankaraya getirilen İtalyan mürettebat 7 kişiden mürkkebdir

Ankara 25 (Telefonla) — Son günlerde memleketimize mecburî iniş yapmış olan bir İtalyan tayyaresi mürettebatının şehrimize geldiğini bildirmiştim. Tasrih edildiğine göre evvelce de sahillerimize mecburî iniş yapan üç tayyareden ikisi yanmış, birinin mürettebatı tarafımızdan yetişilerek ve yüzdürülerek kurtarılmış ve enterne edilmiştir. Bu defa memleketimiz dahilinde mecburî iniş yapmış o - lan bir tayyarenin ekipajı da yedi kişiden mürekkebdir ve Ankaraya getirilmiş olanlar bunlardır.

İtalya, kendini ilme verdi!

Pompei harabelerinde iskeletler ve cerrah aletleri bulunmuş!

Napoli 25 (a.a.) — Pompei'de yapılan hafriyat esnasında kurtulmak üzere kaçmakta iken ölen veya volkan külleri arasına gömülmüş kalan 85 kişinin iskeleti, son gün - lerde meydana çıkarılmıştır.

Bu iskeletlerin birinin yanında, içinde göz ameliyatına mahsus cerrahi aletler olan bir çanta bulun - muştur. Bu aletlerin bir çoğuna hiç bir şey olmamıştır.

İngiltere, İspanyaya buğday vermeğe devam ediyor

Madrid 25 (a.a.) — İspanyaya İngilizler tarafından buğday gönderilmesine devam olunacaktır. Arjantindeki İngiliz ihtiyatlarından 50 bin ton buğdayın İspanyaya nakli için anlaşmalar ya - pılmıştır. İlk parti, hemen derhal gelecektir. Son zamanlarda Kanada buğdayında olduğu gibi bu sefer gönderilecek buğdaylar da İspanyol vapurları ile nakledilecektir.

Kayseride Hava Kurumu için 19 bin lira toplandı

Kayseri 25 (a.a.) — Şehrimiz Türk Hava Kurumu şubesine son günlerde 2032 lirası fitre ve 8948 lirası kurban bedelinden, 5565 lirası kurban derileri satış gelirinden, 2787 lirası da asli ve yardımcı aza taahhüdatından olmak üzere 19330 lira teberru edilmiştir.

Sıvasta hayırlı bir hareket

Sivas 25 (a.a.) — Halkevinin teşebbüsile şehrimizdeki yoksul ve asker allelerine hayırsever bir çok vatandaşların yaptıkları para yardımile 200 ton kok kömürü tevzi edilmiştir. Bu maksadla Rahmi Çeltekli 150, Mustafa Yasınerle Şevket Erişen yüzer, Rahmi Akça 75, Kâmil Kitabcı, Ahmed Göze ve Halim Özden ellişer lira vermişlerdir.

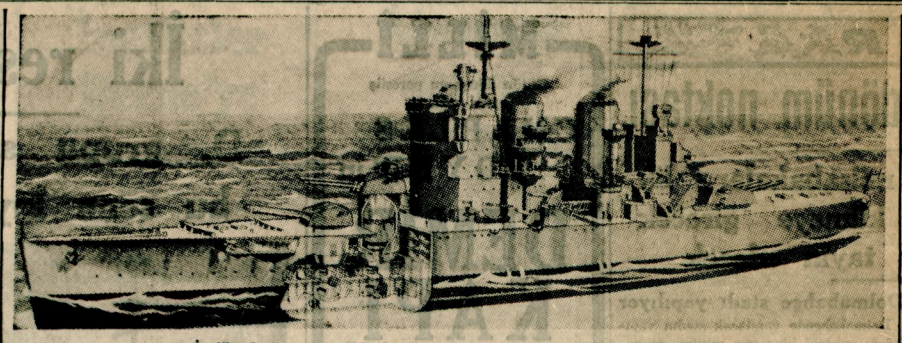

İngiliz donanmasına iltihak eden ayni sınıftan 5 zırhlının birisi olan «Kral Beşinci Jorj» u ve bir kısım dahilî taksimatını gösterir resim

Denizcilik

Yeni İngiliz Zırhlıları

İngiliz donanmasının hakimiyetini bir kat daha tahkim etmiş oldular

Yazan:

Abidin Daver

İngilterenin yeni Vaşington büyük elçisi Lord Halifaks'ın Amerikaya gidişi, İngiliz donanmasının yeni bir kuvvet tezahürüne ve bu donanmanın temin ettiği deniz hâkimiyetinin yeni bir tecellisine vesile oldu. Lordu, Amerikaya İngiliz donanmasının yeni büyük zırhlısı «Kral Beşinci Corc» götürdü. Atlas Okyanusundaki Alman denizaltı gemileri zırhlıya hücum edemediler, etseler de zaten batıramazlardı. Çünkü bu zırhlılar, harb gemisi inşaat tekniğinin birer şaheseridir ve öyle bir iki torpille batmazlar.

Lord Halfaks'ın bu gemi ile Amerikaya gitmesi, yeni İngiliz zırhlılarından birinin daha hizmete girdiğini ilân ve ifşaya vesile teşkil etmiş oluyor. Yeni senenin ilk haftasında neşredilen bir haber, bunlardan, Duke of York'un da donanmaya iltihak ettiğini bildirmişti.

Bu iki yeni zırhlı, beş gemiden mürekkeb, mütecanis bir zırhlı filoya mensubdurlar. Bu beş zırhlı, 1936 senesinde, Japonyanın muhalefeti ile ortadan kalkan deniz silâhlarını tahdid muahedesinin suya düşmesi üzerine muhtelif tezgâhlarda, şu sıraya tevfikan inşaya başlanmıştır:

1 — King Georges V zırhlısı: 1937 senesinin birinci ayında kızağa konulmuş, 21/2/1939 da denize indirilmiştir. Bu geminin 2 sene, 1 ay 25 günde denize indirilmesi bir rökor teşkil etmiştir.

2 — Prince of Wales (Prens Dö Gal) zırhlısı: Gene 1937 senesi ilk ayında omurgası konulmuş ve 3/5/1939 da, denize indirilmiştir.

3 — Duke of York zırhlısı: 1937 mayısında kızağa konulmuş ve 16/9/1939 da denize indirilmiştir.

4 — Beatty (Biti) zırhlısı: 1937 haziranında omurgası konulmuş ve 11/11/1939 da denize indirilmiştir.

5 — Jellicoe (Celiko) zırhlısı: 1937 senesi temmuzunda kızağa konulmuş ve 1939 senesi sonlarında denize indirilmiştir.

Fakat büyük bir geminin denize indirilmesile inşaatı bitmez; böyle bir teknenin tamamlanıp hizmete girmesi, bazan, omurgasının ilk levhası konulduktan sonra denize indirilinceye kadar geçen müddetten daha uzun sürer.

Bu gemilerden ilk ikisinin 1940 ta ve öteki üçünün de 1941 de hizmete girmeleri mukarrerdi. Fakat, harb münasebetile inşaat tesri edilmiştir. Şimdi, ilk üçünün hizmete girdikleri muhakkaktır. Gerçi ikinci gemi yani Prince of Wales hakkında resmen malûmat verilmemişse de üçüncü zırhlıdan dört buçuk ay evvel denize indirilmiş olan bu gemi, İngilterenin garbında kâin Birkenheaddaki meşhur Cammell Laird şirketinin tersanesinde yapılmakta idi. Almanlar, bu tersaneyi bombardıman ettiklerini bildirmediklerine göre, bu zırhlının bitmemiş olması için, hiçbir sebeb yoktur.

Büyük Harbin en meşhur iki İngiliz Amiralının adını taşıyan son iki zırhlıya gelince, bunlar da iki büyük tersanede yapılmaktadırlar ve hizmete girmek üzere bulunduklarına şüphe yoktur.

Bu beş zırhlıdan başka İngilizler, 1942 - 43 senelerinde ikmal edilmek üzere, 40,000 tonluk dört büyük zırhlı daha yapmaktadırlar.

***

Yukarıda isimleri yazılı beş zırhlının evsafına gelince, bu hususta neşredilen malûmat şundan ibarettir:

35,000 ton; 225,50 metre boy, 31,40 metre en, çektiği su 8,50 metre. Parsons sistemi türbin olan makineleri 130,000 beygir kuvvetindedir. Sür'atleri salnamelere göre 28 - 30 mil olacaktı; fakat, 30 milden fazla sür'at temin ettikleri anlaşılıyor.

Silâhları: 10 tane 356 lık ağır top, 132 tane hava defi topu; 32 tane 40 lık hava defi topu; meçhul fakat bol miktarda hava defi makinelitüfeği; bir veya iki katapült ile dört deniz tayyaresi.

Mürettebat: Takriben 1500 kişi.

Muhafaza: Bu yeni gemilerin muhafaza tertibatı, yani zırhları hakkında fazla malûmat yoktur. Yalnız su kesimlerindeki zırh kuşağın 406 milimetre olduğu malûmdur. Fransız yıllığı gemilere konulacak zırhların 14,000 ton ağırlığında olduğunu bildiriyor ki bu da gemilerin kolay kolay batmaması için, çok iyi muhafaza altına alındığını gösterir.

Yenilikler: Bu İngiliz zırhlılarında bazı yenilikler vardır ki malûm olanları, toplarına aiddir. Ağır toplar, İngiliz donanmasında ilk defa olarak dörtlü taretler halinde tabiye edilmiştir. Başta bir dörtlü alt taret, bunun arkasında iki toplu üst taret, kıçta yalnız dörtlü bir alt taret vardır.

132 lik hava defi topları - ki ayni zamanda vasat bataryayı teşkil etmektedirler - ikizli taretlere konulmuştur. Bu taretler, baş ve kıça müteveccih olmak üzere, iki grupa ayrılmıştır. Baştaki ve kıçtaki dörder taret, sancak ve iskeleye ateş edebilirler. Bu vasat taretler de, alt ve üst taret şeklinde tabiye edilmişlerdir.

Pom Pom denilen 40 milimetrelik otomatik hava defi silâhları, sekiz topluk gruplar halinde baş üst taretin ve kıç taretin damlarına ve prova bacasının iki tarafına tabiye edilmişlerdir.

Büyük toplarda bir yenilik daha vardır ki o da şimdiye kadar İngiliz donanmasında görülmiyen bir çapta, yani 356 milimetrelik olmalarıdır. İngiliz donanması, uzun senelerdenberi 305 lik, 343 lük, 381 lik ve 406 lık toplar kullanır. Büyük Harbden sonra, İngiliz harb gemilerinde yalnız 381 lik ve 406 lık toplar kalmıştır. Bu defa, 356 lık toplar kullanılması, yeni gemilerin 380 lik toplarla mücehhez son Alman ve İtalyan zırhlılarına karşı zayıf kalacakları gibi dedikodular çıkmasına sebeb olmuştu. Hattâ, İngilizlerin bu yüzden endişede oldukları bile yazılmıştı. İngiliz mühendisleri, bu gemilere 356 lık top koyarken İtalyan ve Alman zırhlılarının 380 lik top taşıyacaklarını biliyorlardı. Bunu bildikleri halde bu topları tercih edişlerinin sebebi 356 lık yeni topun atacağı merminin, azamî muharebe menzili içinde, en ağır zırhı delmeğe kâfi olmasından ileri gelmiştir. Onlar, 356 lık çapı kabul etmekle gemilere 8 veya 9 yerine 10 top koymuşlar; ayrıca bundan tasarruf ettikleri tonaj farkile zırhları ağırlaştırmışlar, gemileri daha iyi muhafaza altına almışlardır.

Bu topların mermisi 707 buçuk kilogramdır. Azamî menzilleri hakkında, neşredilen en son malûmat, takriben 34,000 yarda olduğu merkezindedir. Şimdi ise 381 lik toplardan daha uzun menzilleri oldukları söyleniyor ki doğrudur. İngiliz donanmasındaki 406 lık topların menzili 35,000 yarda, 381 lik topların ise 28,000 yardadır. Demek ki bu 356 lık İngiliz topları, Alman ve İtalyan harb gemilerindeki 380 lik toplarla mükemmelen harbedebilecek kudrettedir. Zaten, denizde böyle azamî menzillerle harbetmek imkânsızdır. Çünkü bu kadar uzaktan gemilerin görünmesi için gayet berrak havaya ihtiyac vardır. O zaman da, gemiler, ufukta, gene bir nokta gibi görünürler. Bu derece büyük mesafelerde ise, modern topçu atış manzumelerinin mükemmeliyetine rağmen, isabet pek şansa kalmış bir şey olduğu için, ağır topçunun kıymetli cepanesi israf edilmez.

Bu İngiliz zırhlılarında neşredilmiyen, fakat tahmin edilen bir yenilik te, tayyare bombalarına karşı, zırh güvertelerin hem daha kalınlaştırılmış, hem de belki üçe iblâğ edilmiş olmasıdır. Yeni İngiliz zırhlılarının her bakımdan mükemmel olduklarına şüphe yoktur.

***

Bu beş yeni İngiliz zırhlısına karşı, İtalyanların, eğer tezgâhtaki iki gemiyi ikmal edebilirlerse, bu sene sonunda 35,000 tonluk 4 yeni zırhlıları olacaktır. Almanların da hizmete girmiş olduklarını söyledikleri 2 tane 35,000 tonluk zırhlıları vardır. Ayni tipten 1 gemi de 1940 ta denize indirilmiştir. Bunun da, eğer hava hücumlarile hasara uğramadıysa, 1941 senesi sonlarına doğru ikmali mümkün olur. Çünkü İngilizler, bu geminin yapıldığı, Hamburgdaki Blohm und Voss tezgâhlarını müteaddid tayyare hücumlarile altüst etmişlerdir.

1941 de İngilizlerin 5 tane yeni 35,000 tonluk zırhlısına mukabil, İtalyanların 4, Almanların 3 yeni zırhlısı olacaktır. Fakat, İngilizlerin tamir edilerek yepyeni bir hale sokulmuş olan 14 zırhlısı daha vardır. Böylece 1941 senesi sonunda şu rakamlarla karşılaşırız:

Almanlar: 5 zırhlı
İtalyanlar: 8 »
İngilizler: 19 »

1942 sonunda, İngilizlerin 2 ve belki de 4 tane 40,000 tonluk büyük zırhlısına mukabil, İtalyanlarla Almanların tezgâhta hiçbir gemisi yoktur. Bu büyük zırhlılara dayanan deniz hâkimiyeti gene İngilizlerin elindedir.

ABİDİN DAVER

Rumen Bankası

Alman parasının tedavülünü ve başka paralarla tebdilini yasak etti

Bükreş 25 (a.a.) — Rumanya bankası, halkı Alman parasile yapılacak tediyatı kabul etmemeğe davet eylemektedir. Alman parasını kabul etmiş olanlar bu parayı 31 kânunusaniye kadar Rumen bankasına götürerek Rumen parasile değiştire - ceklerdir.

Rumanya bankası verdiği diğer bir kararda ecnebi paralarının Alman parasile değiştirilmesini de yasak etmiştir.

Araçta bir tüccar mahkûm oldu

Araç (Hususi) — Araç asliye ceza mahkemesi, bir teneke benzini sekiz liraya şoför İbrahime sattığından ve bu teneke için de ayrıca bir lira aldığından dolayı tüccardan Muhlis Acarı beş yüz lira ağır para cezasına ve iki sene müddetle İnebolu kaza merkezine sürgün edilmesine ve elde edilen benzinlerin de musaderesine karar vermiştir.

Hadiseler Arasında FELEK

Musluk

Çocukluğumda seyrettiğim Karagöz oyunlarından (Kanlıkavak) ta galiba bir Âşık Derviş vardır. Adı hatırımda değil. Onun da bir oğlu vardır ki ismi Musluktur.

Karagöz efsaneleri neden bu çocuğa o ismi vermiştir. Münasebetini pek bilmiyorum ama yakıştırabiliriz ki; Musluk sembolik bir isimdir. Çoğumuz -az çok bir isabetle- Âşık Dervişin oğlu Musluk sayılabiliriz.

Musluğu kimin icad ettiğini bilmiyorum. Fakat beşer tabiatine bunun kadar uygun bu kadar dahiyane bir icada az tesadüf edilir. Nasreddin Hocanın kırda susayıp da ihtiyatsızca tıkacını açtığı zaman yüzüne fışkıran pınara:

— Tevekkeli seni böyle takamamışlar... Deli deli akmanın cezasıdır, çek!

Dediğini biliyorsanız derhal inanırsınız ki; her musluk böyle deli deli akmaya namzed bir pınardır. Bu pınarların kimisi ebedî bir «çeşmi revan» olabilir, kimisi benim kariham gibi çabucak kuruyabilir. Lâkin buna bir musluk taktınız mı hepsi ayni manzarada birer pınar namzedi olarak önünüze dizilirler.

Hepimiz az, çok musluklarız. Açılınca akar, kısılınca dineriz. Az açınca az akar, çok açınca Horhor çeşmesi gibi coşarız.

Biz musluklar, ol musluklara nazaran daha marifetliyiz. Şu rütbe ki; bizden su akmasını isterlerse su veririz, sirke akmasını isterlerse sirke dökeriz ve lülemizden kuşsütüne kadar cereyan ettirdiğimiz de olur.

Bu, bir bakıma bir fazilet, bir bakıma bir kusurdur.

Kusurdur. Çünkü berrak bir pınar suyuna susamış fanilere barut gibi sirke vermek beklenmedik bir şey olur, ateşini söndürmez.

Fazilettir, çünkü hangi çeşmesar bize dilediğimiz zaman su, şarab, ya güllâb vermiştir? Eee! Her güzelin bir kusuru vardır. Musluğun da kusurları yok değildir.

Her musluk az çok gani bir hazinenin, ya bir küçük deponun sözcüsüdür. Bütün hüneri o hazine ya deponun sermayesine bağlıdır.

Hazine kuruyunca, depo boşalınca musluğun ağzı açık kalır. İster kapayın! ister açın! Ne akar, ne sızar!

Nasıl hazinesi boşalmış muslukların çoğu bir avuç leblebi mukabilinde yeni bir kalıba dökülmek için kalhaneye gönderilirse, biz muslukların çoğu da kalıb veya hazine değiştirmek için hayatın izahe kazanına atılırız... Böyle kalıb değiştirmiş nice musluklar vardır.

Âşık Dervişin oğlu Musluk bir semboldür.

B. FELEK

Sabık Paris elçisi de dün fikrini söyledi

Bullitt, "Amerikanın bizzat kendini müdafaa için İngiltereye yardımı lâzımdır,,diyor

Vaşington 25 (a.a.) — Amerika Birleşik devletlerinin sabık Fransa büyük elçisi William Bullitt, bugün meb'usan meclisinin hariciye encümeni huzurunda yardım kanun projesi hakkında fikirlerini anlatmıştır.

Bullitt, ezcümle demiştir ki:

«— Amerika Birleşik devletlerinin İngiltereye yardımının iki hududu vardır. Amerika Birleşik devletleri harb ilân etmiyecek ve askeri ve bahri muhasamata teşebbüs eylemiyecektir.

Fakat Amerika Birleşik devletleri bugün o derecede tehlikededir ki, müdafaa vasıtaları ve aletlerinin müessir surette kullanılması bahsinde alınacak kararlar, halen Amerika hücuma maruz bulunmuş olsaydı ne kadar hayatî bir mahiyet alacak idiyse, o kadar hayatîdir.

Amerikanın bizzat kendisinin müdafaası adına İngiltereye yardım lâzımdır. Demokrasilere yardım kanunu projesinin kabulü, bizim, ecdadımız gibi, Allahtan başka hiç bir efendiye boyun eğmiyeceğimizi is - pat edecektir.

Eğer İngiliz bahriyesi ortadan kalkarsa ve Amerika Birleşik devletlerinin iki Okyanus donanmasının hazır olmasından evvel Atlantik ve yahut Pasifikte hakimiyet totaliterlere geçerse, garb yarım küresinin istilâsı hemen muhakkak olacaktır. Amerika Birleşik devletlerinin bahriyesi, bugün, hücuma karşı koymak için hazır değildir. Amerika Birleşik devletlerinin hazırlanmak için zaman kazanması lâzımdır.»

Bullitt, hıncahınç dolu salonda, İngilterenin mağlûbiyeti takdirinde Amerika Birleşik devletleri için bundan gayet ağır neticeler çıkacağını bildirmiş ve sözlerini şöyle bitirmiştir:

«— Mağlûbiyetin önüne geçmek için en emin çare, Amerika Birleşik devletlerinin harbe girmesi olurdu. Fakat memleket, harbe sürüklenmemeğe azmetmiş bulunmaktadır.»

Willkie Lizbon'a gitti

Lizbon 25 (a.a.) — Wendell Willkie dün Clipper tayyaresile Lizbona muvasalat etmiştir. Willkie bir an evvel İngiltereye hareket etmek niyetinde olduğunu söylemiştir.

Bükreş konsolosluğu

Ankara 25 (Telefonla) — Bükreş elçiliği konsolosluk işlerini tedvire memur İzzet Medeni Çamlı merkeze alındı. Merkezden konsolos Ragıb Arman Bükreş elçiliği konsolosluk şubesi müdürlüğüne tayin edildi.

« CUMHURİYET » İN EDEBÎ ROMANI : 40

Kızıl Vazo

Yazan: Peride Celâl

Dudaklarında hafif bir tebessümün gölgeleri titredi. Küçük buruşuk elini uzatarak başında gezinen elimi tuttu ve hafifce sıktı. Eğildim, yanaklarından öptüm. Kendimi oldukça sakin ve iyi hissediyordum. aYhud böyle olduğumu zannediyordum.

Nineme «her şey istediğin gibi olacak» demiştim. Fakat ne yapacağımı, Rıza ile olan münasebetimi ne şekilde yoluna koyacağımı henüz bilmiyor - dum ve bunu düşünürken içimde bir yer sızlıyordu. Ne müşkül mevkide kalmıştım Yarabbim! Rızaya «artık bu böyle devam edemez, evlenelim» diyebilecek miydim? Gururum böyle bir teklifin benim tarafımdan yapılmasına isyan ediyordu. Fakat bir karar vermek lâzımdı. Her ne olursa olsun bir karar vermek.. Ve yahud ayrılacaktık.. Bunu aklım almıyordu. Fakat bu münasebeti devam ettirerek ninemin hayatına mal olacak bir hata işlemekten de korkuyordum.

Doğrulacağım sırada ninem yavaşça elimden tutarak beni kendine doğru çekti ve o da yanaklarımdan öptü.

Bana itimad ediyordu. Sözümü tutacağıma, her şeyi yoluna koyacağıma inanıyordu. Günlerdenberi etrafımızı çeviren bulutlar dağılmış, bir müddeti muvakkata için bile olsa barışmıştık.

Dışarda ayak sesleri vardı. Kapıya doğru dönerek bir iki adım attım. Ninem:

— Doktor geldi galiba? dedi.

Doğru tahmin etmişti. Kapı açıldı. İnsana derhal büyük bir ruh sükûnu aşılayan aydınlık mütebessim yüzü, ile Rüştü Bey içeri girdi, ona doğru koştum. Gözlerini kırpıştırarak yüzüme baktı.

— Ne o sen de mi hastasın? dedi Yüzün sapsarı!

Omuzlarımı okşayarak ilâve etti:

— Ah benim sinirli, telâşlı kızım.

Muayene kısa sürdü. Endişe içinde neticeyi bekliyordum. Rüştü Bey ninemin yorganını düzelterek: «Asabî bir kriz geçirmişsiniz» dediği zaman ancak biraz nefes alarak kendimi toplayabildim. Rüştü Bey bana dönerek:

— Korkulacak bir şey yok, diye, ilâve etti.

Fakat gözlerinde sözlerini tekzib eden bir mana sezer gibi oldum. Ninem örtülerini çekerek tekrar uzanmıştı. Nefes aldıkça yorgan sık sık inip kalkıyordu. Bununla beraber yüzü sakindi. Hattâ gülümsüyordu.

Rüştü Bey hastalığın ârazını anlamak için olacak bir takım sualler sormaya başlamıştı.

Sıkıntıdan boğulduğumu hissediyordum. Odada daha fazla kalamadım. Dışarı çıktım. Biraz sonra Rüştü Beyle aşağıda, salonda yalnız kaldık. İhtiyar adam omzumu tutarak:

— Hayır, dedi, öyle matemli bir tavır takınmana lüzum yok. Kalb biraz zayıf, fakat şimdilik bir tehlike görmüyorum. Yalnız şuna dikkat et. Heyecan, yorgunluk istemez. Daimî bir istirahat. Vereceğim ilâçlarla bir iki güne kadar ayağa kalkar.

Yüzüm ne hal almış bilmiyorum. Doktor müşfik bir tebessümle:

— Ah benim telâşçı küçük kızım, diye, devam etti, gözlerini öyle korkulu açma. Emin ol tehlike yok. Bunlar ihtiyar hastalıkları. Makine günün birinde bir tarafından böyle bozuluyor işte... Fakat büyük anneninki hakikaten korkulacak bir şey değil, Yalnız tekrar ediyorum. Heyecan, yorgunluk, öyle fazla teessüre, gelemez, yanında acıklı şeylerden bile bahsetmeyin. Vereceğim ilâçları da sakın ihmal etmeyin, bir iki hafta tam bir istirahat halinde kalmalı, kalkınca fazla dolaşmamalı.

Rüştü Bey gitti. Yusufu derhal eczaneye yolladık. Gülsüm yemeğin hazır olduğunu haber verdi. İştahım olmadığını söyleyerek odama çıktım. Şezlonga çöktüm ve başımı ellerimin arasına alarak hareketsiz kaldım.

Babamın ölümündenberi ikinci defadır ki kendimi çok yalnız ve bedbaht hissediyordum. Ninemin sıhhatinin düzelmesi, hastalığının ilerlememesi şimdiden sonra benim hareketlerime bağlı idi.

Bir tarafta, onun aziz mevcudiyeti, diğer tarafta sevdiğim adam!

Hayır, bu meselenin Rıza ile konuşulacak hiçbir tarafı yoktu. Ona «evlenelim» demek? Bunu kendi kendime şiddetle reddettim.

Böyle bir teklifi ancak ondan bekleyebilirdim. Fakat ben yapamazdım. Bu elimde değildi, fazla mağrurdum.

Onun beni sevdiğine emindim. Fakat izdivac için ne düşünüyordu? bilmiyordum. İkimiz de aylardır süren münasebetimiz esnasında bir gün bile böyle bir bahse gelmemiştik. Onun beni karısı olarak aklından geçirip geçirmediğini bilmiyordum. Ya böyle bir birleşmeyi hiçbir zaman düşünmedi ise? Peki ne yapmalı? Müthiş olan şey bu ne yapmalı sualinin cevabını vermekten âciz bir vaziyette olmamdı.

Aklıma Hüseyin geldi. İşte rahatça dertleşecek, teselli, yardım ve fikir alınacak bir dost diye, düşündüm. Ona her şeyi yazmak bile aklıma geldi. Fakat derhal vazgeçtim. Son zamanlarda zavallı çocuğu çok ihmal etmiştim. Sık sık gönderdiği mektublara arada sırada iki satırlık kartlarla mukabele ediyordum. Bana gücenmiş olduğu son zamanlarda seyrekleşen mektublarından belliydi. Hem belki onu da boşuna azaba sokmuş olacaktım. Bana nasıl bir fikir verebilirdi? Ona yazmaktan da vazgeçtim. Kederden bunalmış, hiçbir şeye karar vermemiş bir halde gene düşüncelere daldım.

Dışarıda büyük saat ikiyi çalınca ancak birdenbire kendime geldim. Rıza üçte küçük evde beni bekliyecekti. Gidemiyeceğimi nasıl haber verecektim? Evinde telefon yoktu. Oraya başka hiç kimseyi yollayamazdım. Onun beni bekleyerek endişe ve meraktan çılgına döneceğini biliyordum. Fakat ne yapabilirdim?

Odamda aşağı yukarı dolaşmaya başladım. Hırsımdan titriyordum. İstediğim halde gidememek, ona iltihak edememek bu müthiş şeydi!

(Arkası var)

SPOR

Lik maçlarının dönüm noktası

Bugün yapılacak müsabakalar, lik sonuncusile millî kümeye girecek dördüncü takımı tayin edecek

İstanbul lik maçlarının cidden ehemmiyet kesbeden oyunları bugün Kadıköy ve Şeref sahalarında yapılacaktır. Millî kümeye girmek için lik dördüncülüğü ve birinci kümede kalabilmek için lik sonunculuğundan kurtulmak için yapılmakta olan bu mücadele bugün en hızlı bir şeklile devam edecektir.

Geçen hafta Kadıköy sahasının bozukluğu yüzünden Fenerbahçe - Istanbulspor, Galatasaray-Beyoğluspor maçlarının oynanmamış olması, lik maçlarının merkezi sikletini bugün yapılacak oyunlar üzerine yüklemiştir.

Bugün Kadıköyünde yapılacak Fenerbahçe - Beyoğluspor maçı lik dördüncülüğü, dolayısile millî küme yolu için büyük ehemmiyeti olan bir maçtır. Beyoğlusporun Fenerbahçe ile yapacağı maçın neticesini İstanbulspor ve bilhassa Vefa takımları merakla beklemektedirler. Bu üç takımın millî kümeye girebilmek için sarfetmekte oldukları gayret cidden büyüktür.

Kadıköyünde yapılacak Süleymaniye-Kasımpaşa maçı da Süleymaniyenin lik sonundan kurtulmak için yaptığı didinme dolayısile mühimdir.

Süleymaniye bu maçı kazanmak şartile birinci likte kalmayı hemen hemen garanti etmiş olacaktır.

Şeref sahasında üç maç yapılacaktır. Beykoz-Topkapı maçı ilk oyundur. Geçen hafta hükmen mağlûb sayılan Topkapının, Beykoz karşısında uzun bir mukavemet göstermesi icab etmektedir. Aksi halde birinci likteki yerini daha uzun zaman muhafaza etmesi güç olacaktır.

Beşiktaş - İstanbulspor oyunu cidden cazib maçlardan biri sayılmaktadır. Beşiktaş bütün takımları yüksek sayı farkile mağlûb ede ede lik şampiyonluğunu takdire değer bir şekilde çoktan kazanmıştır.

İstanbulspor son kazandığı maçlar neticesi elde ettiği dördüncülük muvaffakiyetini muhafazaya çalışmaktadır. Bu günkü maç, İstanbulspor için bir dönüm noktası mahiyetindedir.

Şeref sahasının son oyununu Galatasarayla Vefa takımları yapacaklardır. İlk devrede iki takım 1 - 1 e berabere kalmıştı. Vefa takımı da millî küme için mücadele eden takımlar arasında, hattâ başındadır. Galatasaray - Vefa maçı bu bakımdan haftanın en cazib karşılaşması olacaktır.

İkinci küme maçlarına Anadoluhisarı ve Karagümrük sahalarında devam edilecektir.

Galatasaray-Vefa B takımları Şeref sahasında, Fenerbahçe-Beyoğluspor B takımları da Kadıköy sahasında karşılaşacaklardır.

Halkevleri müsabakaları

Halk Partisi tarafından hazırlanan Halkevleri arasındaki müsabakalara bu gün devam edilecektir. Eminönü Halkevi halat ve voleybol takımları Fatih Halkevi takımlarile dömifinal müsabakalarını yapacaklardır. Beyoğlu-Beşiktaş Halkevleri de ayni müsabakalar için karşılaşacaklardır. Müsabakalar Eminönü ve Beyoğlu Halkevi salonlarında yapılacaktır.

Basketbol maçları

Eminönü Halkevi tarafından tertib edilen basketbol maçlarına bugün Halkevi salonunda saat 13 den itibaren devam edilecektir.

Yürüyüş müsabakası

İstanbul mıntakası tarafından tertib edilen 15 kilometrelik birinci yürüyüş müsabakasının bu sabah saat 10 da Şişli tramvay deposu önünden başlanacaktır.

Müsabakaya yalnız Beden Terbiyesi mükellefleri iştirak edeceklerdir.

Güreş müsabakaları

İstanbul mıntakası güreş ajanlığı tarafından tertib edilen kafa, kol kapma teşvik müsabakası bugün güreş kulübü salonunda yapılacaktır.

Kayak kursu

Beden Terbiyesi Umumî Müdürlüğü Geredede bir kayak kursu açmıştır. Güreş federasyonu, güreş monitörlerinin de bu kursa devam etmelerini temin etmiştir.

Kayak kursu bir şubatta açılacak, on sekiz gün devam edecektir.

Dolmabahçe stadı yapılıyor

Dolmabahçede yapılacak stadın yapılacağı yerdeki binaların yıkılma işi tamamen bitmiştir. Futbol sahasile - koşu pistinin inşasına on beş güne kadar başlanacaktır. Tribün inşası için demir tedariki de halledilmek üzeredir. Çukurbostan stadı da bu günlerde ihale edilecektir.

Mekteb maçları

Mekteb takımları arasındaki futbol maçlarına dün Şeref stadında devam edilmiştir. Galatasaray Vefayı 2 - 1, Darüşşafaka da Kabataşı 3 - 1 yenmişlerdir.

Boks maçları

İstanbul boks ajanlığı bir şubat cumartesi akşamı Beyoğlu Halkevinde bir müsabaka yapacaktır.

Boks maçlarına saat 20,30 da başlanacaktır..

Uludağda yapılacak kayak müsabakaları

Bursa (Hususî) — Bu sene Uludağda kış sporları büyük bir inkişaf göstermiştir. Geçen yıllardan çok daha kalabalık bir genclik kütlesinin hareketine sahne olan Uludağ; şimdiye kadar görülmemiş bir rağbet karşısında kalmıştır. Her hafta Bursadan müteaddid kayakçı kafileleri Uludağa çıktığı gibi İstanbul, Ankara ve İzmirden de Türk ve ecnebi kayakçılar gelmektedir.

Dün de Holanda sefiri Dr. Filip Wesser refikasile birlikte kış sporu yapmak üzere Uludağa hareket etmiştir.

Ayrıca Beden Terbiyesi Bursa bölgesi Uludağda genclik kulüblerine mensub ve kayakçılığa kabiliyetli gencler için 15 gün devam etmek üzere bir kurs açmıştır. Bu kursa dahil olanlar bölge tarafından verilen kayaklarla Uludağa hareket etmişlerdir. Diğer taraftan Halkevi de dağ mıntakasındaki köylerde kayak yuvaları açmış ve Ankaradan gönderilen dağ potinlerile kayakları bu köylere tevzi ederek onları kayakçılığa alıştırmaya başlamıştır.

Parti umumî merkezi şubat sonlarında bu köy yuvalarında yetişen kayakçılar (Kütahya, Bursa ve İnegöl Halkevleri yuvalarına dahil gencler) arasında bir müsabaka tertib etmektedir.

Ankara Gazi terbiye enstitüsü talebesinden 28 kişilik bir kayakçı grupunun ikincikânunun 26 sında Uludağa hareket edecekleri enstitü müdürlüğünden vilâyete bildirilmiştir..

Yüksek ziraat enstitüsünden de şubat içinde büyük bir kafile Uludağa gelecektir.

Enstitü gencleri için kayakevinde yerler hazırlanmıştır. Şubat içindeki üniversitenin sömestr tatili zarfında profesörlerden ve talebeden müteaddid grupların da geleceği haber verilmektedir.

MİLLÎ

Bütün dünyanın perestiş ettiği adam:
CHARLES BOYER'in
DEMİR KAPI
sına İstanbul dökülüyor.
(TÜRKÇE SÖZLÜDÜR)
Ayrıca:
Yıldızların en şuh ve en güzeli
ALİCE FAY'in
2 ATEŞ ARASIDA
ALEMDAR

BUGÜN
SAKARYAda
Herkesin görmesi lâzım gelen mevsimin diğer büyük bir muvaffakiyeti
KALB SIZILARI
CAROL LOMBARD — GARY GRANT ve KAY FRANCIS
tarafından çevrilen fransızca sözlü film. İlâveten:
GAİB KIZLAR LİMANI
HARRY CAREY — JUDITH ALLEN
tarafından

29
2 nci Kânun
ÇARŞAMBA
Türk Filimciliğinin Taclandığı
KAHVECİ GÜZELİ
Millî ve Alemdar da
BAŞLIYOR

DİVRİKTE
Rıza Arslan Kitabevi
Bilûmum gazeteler bayii

Marmarada:
Renkli FİLM HAFTASI 1941 in Renkli Şaheseri
BİLLÛR KÖŞK
ve 1940 ın renkli şaheseri:
TYRONE POWER'in
SEVİMLİ HAYDUD
Devam ediyor

İki resim sergisi açıldı

D. grupu san'atkârlarının açtığı sergide bu sene kıymetli eserler teşhir edildi

1 — Dün açılan D grupu sergisinden Elif Nacinin «Bu bir hikâyedir» adlı eseri, 2 — D grupu sergisinden bir başka köşe, 3 — Zühtü Müridoğlunun bir heykeli, 4 — Genc Fransız ressamlarının Beyoğlunda açtıkları sergiden bir intiba

D grupu dokuzuncu resim sergisi, dün öğleden sonra Fındıklıda, Güzel San'atlar Akademisi salonlarında açılmıştır. Serginin açılış töreninde, güzel san'atlar âleminin tanınmış simaları, ressamlar, heykeltraşlar, gazeteciler hazır bulunmuşlardır. Akademi müdürü Bürhan Toprak, davetlilerine sergiyi gezdirmiş ve teşhir edilen eserler hakkında izahat vermiştir. D grupuna mensup san'atkârların iştirak ettiği sergide, Nurullah Berk, Cemal Tollu, Halil Dikmen, Elif Naci, Salih Oralli, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Eren Eyüboğlu, Abidin Dino, Zeki Faik İzer, Arif Kaptanın resimleri ve Zühtü Müridoğlunun heykelleri vardır.

Bu seneki sergide teşhir edilen eserlerde modern san'atın izleri bariz bir surette hissedilmekle beraber, bunların umumî ve klâsik zevk telâkkilerine daha uygun bulundukları dikkati çekmektedir.

Sergi bir hafta müddetle açık bulundurulacaktır.

Dün bundan başka genc Fransız ressamlarının eserlerinden mürekkeb bir resim sergisi daha açılmıştır. Beyoğlunda, Anadolu hanının alt kat salonunda açılan bu sergide, elli kadar tablo teşhir edilmektedir.

Bunlardan bir kısmı, Almanların Parisi işgalinden evvel, kaçırılmış ve bir müddet Sofyada kaldıktan sonra şehrimize getirilmiş olan eserlerdir. Sergide, meşhur Fransız kadın ressamı V. Prax'ın da bir tablosu vardır.

Sergi on beş gün müddetle açık kalacak ve müteakiben bu eserler Ankara ve Pesteye gönderilecektir.

Atatürk için
Ateşin kalemli edib İSMAİL HABİB'in güzel eseri
Fiat: 75 kuruş
Tevzi yeri: Cumhuriyet Matbaası

BEŞİKTAŞ
ŞEN Sinemada
LEKELİ KADIN
LEYLA MURAD - YUSUF VEHBİ
nin yarattığı Türkçe sözlü - Arabca şarkılı ve Türk musikili şaheser.
Seanslar: 2,30 - 4,30 - 7 ve 9 da

SÜMER SİNEMASI
Müdiriyeti: İzdihama maruz kalmamalarını teminen sayın müşterilerinin bugün tam seans zamanlarında teşriflerini rica eder.
MİREİLLE BALİN - ERİC V. STROHEİM
tarafından fevkalâde bir tarzda yaratılan
TEHDİD
Müstesna flim. Her seansta salonunu baştan başa doldurmaktadır.
İLÂVETEN: Fevkalâde harb haberleri: Arnavudluk harbi.. Yunan ordusunun ilerlemesi... Göricenin zaptı... İtalyan esirleri... Atinada zafer şenlikleri
Seanslar: 11 — 1 — 2,30 — 4,30 — 6,30 ve 9 da
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine.

Beşiktaş SUAD PARK Sinemasında
İki büyük şaheser birden:
1 - KIZIL DANSÖZ VERA KORENE
2 - GENERAL YEN BARBARA STANWYK
Görenlere sorunuz — Türkçe sözlü

SARAY SİNEMASINDA
Bu hafta tamamen renkli muazzam ve muhteşem
VAHŞİ KOŞU
Filminin gösterildiği her seansta salonu tamamen doldurmakta ve yer bulamıyanlar geri dönmektedirler. Baş rollerde:
CLAUDETTE COLBERT - HENRY FONDA
İlâveten: FOKS JURNAL son dünya ve harb haberleri
Bugün saat 11 de tenzilâtı matine

TAKSİM SİNEMASINDA
TÜRKÇE SÖZLÜ — MÜZİKLİ — DANSLI film
BİR TÜRKE GÖNÜL VERDİM
Büyük takdir, alkış ve rağbet gördü. Filmdeki aşk, tahassür - Kahramanlık sahneleri büyük alâka uyandırmaktadır.
Üstad SADETTİN KAYNAK ve EYYUBİ
RIZA'nın tertib ettikleri şarkılar
Ayrıca: MİKİ MAUS ve Yakın Şark Jurnalda Yunanistan hâdiseleri v.s.
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine.

GÜLMEK Mİ İSTİYORSUNUZ?
2 saatinizi zevkine doyulmaz bir neş'e ile geçirmek mi istediniz?..
Bugün LÂLE ye koşunuz
Amerikanın en yüksek San'atkârları
İRENNE DUNNE - CARY GRANT'ın
1940 senesinde yarattıkları yegâne süper film olan
GEL BARIŞALIM (Fransızca)
Baş döndürücü bir lüks ve ihtişam... Gönül çeken bir müzik arasında hepinizi kahkahadan ağlatacak... Neş'eden bayıltacaktır.
DİKKAT: En son gelen PARAMUNT JURNAL'da son bombardımanların yaptığı tahribat... Havada, denizde çarpışmalar, senenin en büyük hava zaferi... Ve tekmil HARB...
Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine.

DÜNYANIN 8 İNCİ HARİKASI
İnanılmıyacak derecede müthiş ve muazzam sahneler arasında en nefis bir AŞK MACERASI, FEDAKÂRLIK MÜCADELESİ
HİND RÜYASI
Baş rollerde: TYRONE POWER - MYRNA LOY - GEORGE BRENT
Ve on binlerce figüran
TÜRKÇE SÖZLÜ nüshası İPEK Sinemasında
FRANSIZCA SÖZLÜ nüshası MELEK Sinemasında
Ayrıca: En son FOX dünya havadisleri. Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine.

RADYO

Bu günkü program

26/1/941 PAZAR

9,00 Program	18,03 Caz
9,03 Haberler	18,50 Fasıl heyeti
9,18 Müzik (Pa.)	19,30 Haberler
9,45 Yemek listesi	19,45 Şarkılar
★	20,15 Müzik (Pl.)
12,30 Program	20,30 Müzik (Pl.)
12,33 Türküler	20,45 Şarkılar
12,50 Haberler	21,15 Konuşma
13,05 Şarkılar	21,30 Temsil
13,25 Orkestra	22,30 Haberler
★	22,50 Caz (Pl.)
18,00 Program	23,30 Kapanış.

Nikâh merasimi

Temyiz mahkemesi başreisi merhum Bay Ömer Lütfi kerimesi Bayan Rahime Targunla Temyiz mahkemesi emekli azasından avukat Bay Ahmed Refik Gorbonun oğlu stajyer doktor Bedii Gorbonun nikâhlarının icra edildiği öğrenilmiştir. Taraflara saadetler dileriz.

İrtihal

İstanbul Umumî Meclisi azasından avukat Ahmed Arif İpçilin validesi Bayan Nefise Kandilli Rıhtım sokak No. 29 da vefat etmiştir.

26/1/941 pazar günü Kendilli camiinde öğle namazını müteakib Kandilli kabristanına defnedilecektir.

Ankara Borsası, 25/1/941

Londra	1 Sterlin	5,24
Nevyork	100 Dolar	132,20 131,50
Cenevre	100 İsv. Frc.	29,7725
Atina	100 Drahmi	0,9975
Sofya	100 Leva	1,6225
Madrid	100 Peçeta	12,9375
Belgrad	100 Dinar	3,175
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	31,0975
Esham ve tahvilât		
Sıvas - Erzurum 7		19,50

ŞEHİR TİYATROSU
TEPEBAŞI DRAM KISMINDA
Gündüz 15,30 da matine
Bu akşam saat 20,30 da
ABDAL
SON HAFTA
Yazan: DOSTOYEFSKİ
***
İSTİKLÂL CADDESİ KOMEDİ KISMINDA
Gündüz 15,30 da matine
Akşam saat 20,30 da
KİRALIK ODALAR
***
Beyoğlu HALK sineması
Matine 11 de, akşam 8 de
Türkce iki büyük film birden
1 — HACI MURAD
2 — CENNET PERİSİ
***
BÜRHANEDDİN TEPSİ
Salı günü akşamı
Şehir Tiyatrosu Komedi kısmında
(Pere Lebonard)
BABA RAMİZ
Piyes 4 perde
Yazan: Jan Aykar
Ceviren: Kemal Emin Bara
Tepsi yeni yetiştirdiği talebelerini takdim edecektir.
Ayni pives Kadıköy Süreyyada 6 şubat perşembe

Beşeriyeti yok etmeğe savaşan
Oktopus Çetelerinin
Amansız rakibi
ÖRÜMCEK ADAM

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 72 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

— Eczacı, senin inkâr ettiğini biliyor mu?

— Yarın öğrenecek. O da, bütün şehirde.

Albay, kalın bıyıklarını büktü ve koparacak gibi çekti. Kafasının çalışmakta olduğu görülüyordu. Elleri arkasında, can sıkıntısile, odanın içinde bir defa, iki defa, beş defa, on defa, yirmi defa, gitti, geldi. Döşeme tahtası, asabî adımlar altında gacırdayor; mahmuzları hafif hafif şıkırdayordu. Nihayet, karşımda durdu.

— E, ne yapmak niyetindesin?

— Bir tek çare var, biliyorsunuz albay. Size veda etmeğe ve rezalet çıkmamasını temin etmenizi, kemali hürmetle ricaya geldim. Bu aybımın, alaya bir leke olmasını kat'iyyen istemem.

— Saçma! dedi, saçma! Böyle bir şey yüzünden, senin gibi bir adam, hem o düşük çocuk için! Her halde o ihtiyar tilkile kızı sana oyun ettiler. işin içinde sıyrılamadın. Hoş, onlara ehemmiyet vermem ya! Fakat arkadaşlar var, sonra da o eczacı uyuzunun bu işi haber alması meselesi var. Işin berbadlığı orada!

Albay, daha hararetli ve sinirli dolaşmağa başladı. Kafasının faaliyeti onu yoruyordu. Hareket ettiği noktaya her avdet edişinde, yüzünün kırmızılığı daha artıyordu: şakaklarındaki damarlar, kalın, siyah ağaç köklerini andırıyordu. Nihayet, karar vermiş gibi, durdu:

— Beni dinle, dedi, bu işin çabuk halledilmesi lâzım. Şayi olursa, artık, hakikaten yapacak şey kalmaz. Evvelâ, kahvede bizden kimler vardı?

İsimlerini saydım. Albay Boubencic, cebinden bir küçük defter, içimizden birinin kabahatini gördüğü zaman, bir silâh gibi çektiği meşhur defterini, çıkardı. Bu deftere adı yazılan arkadaşın izin günü, gürültüye gitmiş sayılabilirdi. Köylüler gibi, önce kurşun kaleminin ucunu tükrükledi, sonra, geniş tırnaklı, kalın parmaklarile, yedi ismi de oraya yazdı.

— Hepsi bu kadar mı?

— Evet, albay.

— Emin misin?

— Evet, albay.

— Güzel!

Kılıcını kınına yerleştirir gibi, defterini cebine soktu. O «iyi» diyişinde bile kına giren kılıncın ihtizazı vardı.

— İcabına bakarız. Yarın, yedisini de talim meydanına gitmeden evvel çağıracağım. Ondan sonra, senin söyle - diklerini hatırlamak cür'etinde bulunan olursa, artık Allah yardımcısı olsun! Eczacı ile ayrıca konuşacağım. Ona bir masal anlatırım. Elbette bir şey bulurum, merak etme.. Yoksa işi resmiyete dökmeden evvel benden müsaade mi almak istiyordun, yahud.. Yahud, dur bakayım...

Albay, birden bana yaklaştı. O kadar yakın geldi ki, nefesini hissettim ve delici gözlerini gözlerime daldırarak, sordu:

— Önceden, yani bu divanaliği yapmadan evvel biraz fazla içmiştin değil mi? Açık söyle, ama gayet açık söyle.

Sıkılıyordum.

— Albay, doğrusunu isterseniz, şatoya gitmeden evvel bir kaç konyak içmiştim, sonra orada.. Akşam yemeğinde ,fazlaca içtim, fakat...

Öfkeli bir ışık bekliyordum, onun yerine, Albayın yüzü birdenbire aydınlandı, ellerini birbirine yurdu ve memnun, kahkaha ile güldü.

— Mükemmel, mükemmel! Buldum! Bu sayede işi düzeltiriz. Mesele meydanda! Bulut gibi sarhoş olduğunu, ne söylediğini bilmediğini hepsini kabul ettiririm. Namusun üzerine söz vermeden ya?

— Hayır, Albay.

— O halde, mükemmel. Sarhoşmuş, derim. Ayni hal bir kere daha oldu, hem de yapan bir arşidüktü. Müthiş surette sarhoşmuşsun, ne söylediğini kat'iyyen bilmiyormuşsun, sana ne sorduklarını işitmemişsin, yanlış anlamışsın. Makul değil mi? Eczacıya da, seni kahveye bulut gibi sarhoş girerken yakaladığını söylerim. Bu suretle birinci noktayı hallederiz!

Maksadımı anlamadığını gördükçe gitgide hiddetleniyordum. Esas itibarile hüsnüniyet sahibi olan bu kalın kafalı adamın bana mutlaka yardım etmek istemesi beni korkutuyordu. Her halde beni bu kötü vaziyetten kurtarsın diye, korkudan kendisine başvurduğumu sanıyordu. Niçin anlamak istemiyordu. Bilmem ki? Tekrar:

— Albay, dedim, müsaade buyurursanız haddim olmıyarak zatıâlinize şu cihetî arzedeyim ki, mesele bu suretle, benim için hiç de halledilmiş olmıyor. Ben, yaptığım işin mahiyetini bihyorum, bundan sonra, namuslu hiç bir insanın yüzüne bakamıyacağımı da biliyorum. Ve bu şerait dahilinde yaşamak istemiyorum.

— Sus! dedi. Pardon - bırak beni, sükûnetle düşüneyim, lâfımı kesme, yapacağım şeyi bilirim. Senin gibi ağzı süt kokan adamdan ders almağa ihtiyacım yok. Bu işte mesele yalnız senden ibaret mi zannediyorsun? Hayır azizim, o, işin sadece ilk faslı. Şimdi ikinci fasıl geliyor. Yani, yarın sabah ortadan kaybolacaksın, seni burada istemem. Bu meselenin üstünde ot bitmeli. Burada, bir gün fazla kalamazsın, yoksa dedikodular alır yürür, bu da benim işime gelmez. Benim alayıma mensub bir insana hiç kimse şüphe ile, yahud yan gözle bakmamalıdır. Bunu istemem.. Yarından itibaren, Czaslau'daki askerlik şubesi kadrosuna nakledildin... Nakil emrini yazar, kaymakam için de bir mektub veririm. Mektubun muhteviyatı seni alâkadar etmez. Sen kaybolmana bak, ne yapacağıma karışma. Bu gece emirberinle, her işini yoluna koy, ve yarın, seni hiç kimsenin görmemesi için, kışladan, vakit ve zamanında çık. Öğleyin, tekmil raporunda, müstacel bir memuriyetle gittiğin yazılır, o kadar. Meseleyi, ihtiyarla ve genc kızla, sonra nasıl halledeceğine karışmam. İşini, bildiğin gibi idare et. Beni yegâne alâkadar eden şey, alayın çirkin bir vaziyete düşmemesi.. İşte böyle: Saat beş buçukta, burada, mektubu sana teslim ederim, ondan sonra yallah! Anlaşıldı mı?

Tereddüd ediyordum. Ben, oraya, bunun için gelmemiştim. Kaderin bana hazırladığı âkibetten kaçınmak istemiyordum. Tereddüdümü gördü ve adeta tehdidâmiz bir eda ile:

— Anlaşıldı mı? diye tekrar sordu.

Askerce ve soğuk bir tavırla:

— Emredersiniz, Albay.

Dedim. Fakat, içimden: «O söyleye dursun! diyordum. Ben gene bildiğimi yaparım.»

— Pekâlâ. Şimdilik bu kadar. Yarın sabah, beş buçukta.

Orada, dimdik duruyordum. Bana doğru geldi.

— Bu münasebetsizlikleri senin yapmış olmana pek canım sıkıldı, dedi. Seni Czaslau'a, isteyerek yollamıyorum. Buradaki genc subayların içinde bana ötedenberi en sempatik geleni sensin.

Elini bana uzatıp uzatmamakta tereddüd ettiğini hissediyordum. Bakışındaki sertlik azalmıştı.

— Daha başka ne istiyorsun? Sana yardım edebilirsem, sıkılma söyle, ma'alemmnuniye yaparım. Gözden düşmüş zannedilmeni istemem. Hiç bir şeye ihtiyacın yok mu?

— Hayır, Albay. Arzı teşekkür ederim.

— Pekâlâ! Yarın sabah görüşürüz!

— Emredersiniz, Albay.

Bir insana son defa nasıl bakılırsa, onun yüzüne öyle bakıyordum. Yer yüzünde, kendisile konuştuğum son adam o olacaktı. Yarın, bütün hakikati yalnız o bilecekti. Topuklarımı birbirine çarparak, omuzlarımı kaldırdım ve dönüm.

Fakat, üzerimde, bütün basitliğine rağmen bu adamın gözünden kaçmıyan garib bir hal, bakışımda veya tavrımda bir garabet olacak ki, Albay birdenbire seslendi:

— Hofmiller, buraya gelin!

Döndüm. Kaşlarını kaldırdı, beni ciddiyetle süzdü, sonra hem öfkeli, hem hüsnüniyetle homurdandı:

— Oğlum, sende bir tuhaf hal var. Galiba beni atlatmak istiyor, budalaca bir iş yapmağa hazırlanıyorsun. Fakat ben bunu istemiyorum, bilhassa böyle bir sebebden dolayı.. Rovelveri yahud başka bir şeyi aklından geçirmeni istemiyorum... İşitiyor musun?

— Emeredersiniz Albay.

— Hayır, «emredersiniz» le iş bitmez! Ben kanmam. Eski bir tavşanım ben..

Sesi tatlılaşmıştı:

— Elini bana ver, dedi.

Elimi uzattım. Sıkı sıkı tuttu. Gözlerimin ta içine dimdik bakarak:

— Şimdi, Hofmiller, bana, namusun üzerine söz ver ki, bu akşam uslu duracaksın! Yarın sabah saat beş buçukta buraya geleceğine ve Czaslau'a gidece - ğine, namusun üzerine söz ver.

Bakışları karşısında gözlerimi yere indirdim.

— Namusum üzerine söz veriyorum, Albay:

— Peki, o halde. Delilik edip bir münasebetsizliğe kalkışacaksın diye hakikaten korkuyordum. Sizin gibi ateşli delikanlılara pek güvenilmez... Derhal, aklına geleni yaparsın, tabancaya bile sarılırsın.. Sonra, büsbütün uslanacaksın.

(Arkası var)